

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Методичні вказівки до практичних занять
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення»
галузь знань 23 «Соціальна робота»
спеціальність 232 «Соціальне забезпечення»
денної та заочної форм навчання

Луцьк 2026

УДК 349.3 (07)

П68

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій ЛНТУ

Директор бібліотеки _____ Н. ПОЛІЩУК

Рекомендовано до видання вченою радою факультету бізнесу та права ЛНТУ, протокол №__ від «___» _____ 2026 року.

Голова вченої ради факультету бізнесу та права

_____ Л.Л. КОВАЛЬСЬКА

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри права ЛНТУ,

протокол № _____ від «___» _____ 2026 року.

Завідувач кафедри права _____ В.В. АНІЩУК

Укладач: _____ О.А. ГАНИЧ, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права ЛНТУ.

Рецензент: _____ В.В. АНІЩУК, кандидат юридичних наук, завідувач кафедри права ЛНТУ.

Відповідальна за випуск: О.А. ГАНИЧ, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права ЛНТУ.

П68 **Право соціального забезпечення в Україні** [Текст]: методичні вказівки до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» денної та заочн. форм навчання / уклад. О.А. ГАНИЧ. Луцьк : Луцький НТУ, 2026. 56 с.

Видання містить методичні вказівки до проведення практичних занять відповідно до програми курсу «Право соціального забезпечення в Україні», а також ситуаційні завдання і вказівки до їх вирішення, орієнтовний перелік питань до заліку та екзамену, перелік нормативно-правових актів та основних та додаткових наукових джерел.

ЗМІСТ

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ».....	4
ТЕМАТИКА І ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (IV семестр).....	6
СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ І ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ.....	14
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ.....	22
ТЕМАТИКА І ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (V семестр).....	26
СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ І ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ..	35
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ.....	46
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ.....	50
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	53

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ»

Мета вивчення дисципліни «Право соціального забезпечення в Україні» – набуття студентами теоретичних знань правового регулювання відносин у сфері соціального забезпечення населення та практичних навичок їх застосування при вирішенні завдань у сфері правничої діяльності щодо представництва та захисту прав, свобод та інтересів суб'єктів правовідносин у сфері соціального забезпечення в Україні.

Основні завдання даного курсу полягають у формуванні у студентів системного розуміння норм та інститутів права соціального забезпечення в Україні, а також набутті практичних умінь застосування їх у професійній діяльності. Опанування механізму реалізації та захисту права на соціальне забезпечення отримувачами соціальних послуг.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**: основні тенденції розвитку сучасного права соціального забезпечення в Україні та загальнотеоретичні основи галузі; систему та види соціального забезпечення; правовий механізм реалізації соціальних прав; Гарантії захисту права на соціальне забезпечення.

Вміти: аналізувати нормативні акти що регулюють основні правовідносини в сфері права соціального забезпечення; визначати права та обов'язки учасників правовідносин; застосовувати набуті знання на практиці; розв'язувати практичні завдання.

Комунікація: студенти повинні доносити до фахівців у сфері права і іншої аудиторії інформацію щодо законодавчого забезпечення соціально-правових відносин; розв'язувати самостійно або в групі проблеми, що існують у правозастосовній діяльності, застосовувати власний досвід та аргументацію; збирати, інтерпретувати та застосовувати дані, отримані під час опанування дисципліни.

Відповідальність та автономія: студенти повинні бути спроможні формувати власні судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; мати здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії. Завдання вивчення дисципліни. Основні завдання даного курсу полягають у формуванні у студентів: певних загальнотеоретичних знань про міжнародне публічне та приватне право; навичок роботи з міжнародними договорами, іншими міжнародними актами, справами міжнародних арбітражів; спроможності надавати оцінку сучасним міждержавним відносинам у світлі міжнародного права, особливо в контексті євроінтеграційних прагнень України.

В результаті вивчення дисципліни «Право соціального забезпечення в Україні» здобувач освіти має набути наступні **компетентності**:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах.
- Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення.
- Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.

Результати навчання:

- Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження;
- Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення;
- Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення;
- Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення..

«Право соціального забезпечення в Україні» як навчальна дисципліна відрізняється великим обсягом нормативно-правових актів національного та міжнародного законодавства в сфері дотримання прав людини, соціального забезпечення та надання соціальної допомоги, а також обсягом навчального матеріалу, що підлягає вивченню. Це вимагає від здобувачів вищої освіти підвищеної уваги до його змісту та структури, поглиблення їх уважності і активності при засвоєнні основних розділів курсу.

Навчальний курс передбачає вивчення як теоретичних питань юридичного забезпечення відносин в сфері соціального забезпечення різних верств населення. Опанування та закріплення матеріалу на практичних заняттях дозволить закріпити як теоретичні знання, так і практичних навичок у роботі з нормативно-правовими актами, що регулюють зазначену групу суспільних відносин.

Дисципліна вивчається протягом двох семестрів. Наприкінці 4-го семестру здобувачі освіти складають залік; результатом вивчення курсу «Право соціального забезпечення в Україні» має стати складання екзамену (в кінці 5-го семестру). Оволодіння знаннями відбувається у формі лекцій, практичних занять, консультацій тощо. Готуючись до практичного заняття, студенти мають вивчити отриманий на лекції матеріал, опрацювати рекомендовану літературу (нормативні акти, підручники, посібники, статті і т.п.), які стосуються теми практичного знання, зробити правовий аналіз ситуаційних завдань і підготуватися до обговорення питань в аудиторії.

Практичні заняття проводяться в різних формах: запитань і відповідей, «круглих столів», обговорення конкретних ситуацій, підготовки документів юридичного характеру, тестового опитування та вирішення ситуаційних завдань і задач, експрес-опитування, аудиторних контрольних робіт, обговорення підготовлених рефератів тощо.

Виступи студентів з кожного конкретного питання, винесеного на практичне заняття, повинні бути змістовними, базуватися на знанні нормативно-правових актів та рекомендованої навчальної літератури, містити особисті міркування із тематики, що розглядається, пропозиції щодо розв'язання конкретної проблеми.

**ТЕМАТИКА І ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
(IV семестр)**

Опис дисципліни (IV семестр)

Дисципліна «Право соціального забезпечення в Україні»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 6	галузь знань (шифр, найменування) – 23 «Соціальна робота»	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність (шифр, найменування) – 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки: <i>Денна – 2-й</i> <i>Заочна – 2-й</i> Семестр: <i>Денна – 4-й</i> <i>Заочна – 4-й</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 45 год.</i> <i>Заочна -6 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 45 год.</i> <i>Заочна – 6 год.</i>
Загальна кількість годин – 180		Самостійна робота: <i>Денна – 90 год.</i> <i>(в т.ч. інд.роб (КПЗ) – 10 год.)</i> <i>Заочна – 168 год.</i>
Тижневих годин – 12 з них аудиторних – 6		Вид підсумкового контролю(IV семестр) – залік

Структура залікового кредиту дисципліни

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		
	Лекції	Практичні заняття	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.			
Загальна характеристика права соціального забезпечення в Україні			
Тема 1 Загальні засади права соціального забезпечення	2	2	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 2. Джерела права соціального забезпечення	4	4	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 3. Правовідносини у сфері соціального забезпечення	4	4	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 4. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії у сфері соціального забезпечення	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Тема 5. Суб'єкти права соціального забезпечення	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6,
Тема 6. Характеристика принципів права соціального забезпечення	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Разом. Змістовий модуль 1	22	22	МО10

Змістовий модуль 2. Основні питання організаційно-правових форм соціального забезпечення			
Тема 7. Організаційно-правові форми та види соціального забезпечення в Україні	3	3	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 8. Юридичні факти як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення	4	4	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 9. Соціальні ризики	4	4	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 10. Безробіття як соціальний ризик	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Тема 11. Соціальне страхування як організаційно-правова форма соціального забезпечення в Україні	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6,
Тема 12. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Разом. Змістовий модуль 2	23	23	МО10
РАЗОМ:	45	45	ЗАЛІК

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		
	Лекції	Практичні заняття	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика права соціального забезпечення в Україні			
Тема 1. Загальні засади права соціального забезпечення	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 2. Джерела права соціального забезпечення		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 3. Правовідносини у сфері соціального забезпечення	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 4. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії у сфері соціального забезпечення	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 5. Суб'єкти права соціального забезпечення		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 6. Характеристика принципів права соціального забезпечення		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Разом. Змістовий модуль 1	3	3	МО2, МО4
Змістовий модуль 2. Основні питання організаційно-правових форм соціального забезпечення в Україні			
Тема 7. Організаційно-правові форми та види соціального забезпечення в Україні	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 8. Юридичні факти як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 9. Соціальні ризики	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 10. Безробіття як соціальний ризик	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 11. Соціальне страхування як організаційно-правова форма соціального забезпечення в Україні		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 12. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Разом. Змістовий модуль 2	3	3	МО10
РАЗОМ:	6	6	ЗАЛІК

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

Методи навчання:

МН1-словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2- практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрації і метод демонстрації);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату)

МН5 – вшдеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язування завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

Методи оцінювання:

МО1 – екзамен;

МО2 – усне або письмове опитування;

МО3 – колоквиум;

МО4 – тестування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (IV семестр)

Практичне заняття №1 (2 год.)

Тема: Загальні засади права соціального забезпечення

Мета: Засвоїти основні поняття права соціального забезпечення, ознайомитися з засадами правового регулювання соціального забезпечення.

Питання для обговорення:

1. Поняття та зміст права соціального забезпечення.
2. Предмет права соціального забезпечення.
3. Зміст конституційного права на соціальне забезпечення.
4. Зміст права на конкретний вид соціального забезпечення.
5. Метод права соціального забезпечення.
6. Класифікація методів права соціального забезпечення.
7. Принципи права соціального забезпечення.
8. Ознаки принципів права соціального забезпечення.
9. Класифікація принципів права соціального забезпечення.
10. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
11. Функції права соціального забезпечення.
12. Класифікація функцій права соціального забезпечення (економічна, політична, демографічна, соціально-реабілітаційна тощо).
13. Зв'язок права соціального забезпечення з іншими галузями права.
14. Виникнення і розвиток права соціального забезпечення в Україні.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття №2 (4 год.)

Тема: Джерела права соціального забезпечення

Мета: Сформувати у студентів цілісне розуміння системи джерел права соціального забезпечення, ознайомитись із основними нормативними актами, що регулюють відносини у соціальному забезпеченні.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види джерел (форм) права соціального забезпечення.
2. Система законодавства, що регулює відносини соціального забезпечення.
3. Структура системи законодавства.
4. Нормативно-правові акти, їх класифікація.
5. Ознаки нормативно-правового акта.
6. Основні види структурної організації законодавства щодо соціального забезпечення.
7. Класифікація нормативно-правових актів права соціального забезпечення.
8. Конституція України, її місце в системі законодавства щодо соціального забезпечення.
9. Основні нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини соціального забезпечення в Україні.
10. Міжнародні акти, що регулюють право соціального забезпечення. Акти Генеральної асамблеї ООН.
11. Конвенції та Рекомендації Міжнародної організації праці. Акти Європейських співтовариств.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття № 3 (4 год.)

Тема: Правовідносини у сфері соціального забезпечення

Мета: Вивчити та проаналізувати загальні поняття про правовідносини, що виникають у сфері соціального забезпечення, їх структуру, учасників і особливості правового регулювання.

Питання для обговорення:

1. Поняття, основні ознаки та види правовідносин у сфері соціального забезпечення.
2. Класифікація соціально-забезпечувальних правовідносин.
3. Поділ соціально-забезпечувальних відносин за структурою.
4. Ознаки соціально-забезпечувальних правовідносин.
5. Ознаки соціально-забезпечувальних правовідносин.
6. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері права соціального забезпечення.
7. Юридичні факти в соціально-забезпечувальних правовідносинах: загальні поняття.
8. Загальна характеристика юридичних фактів. Класифікація юридичних фактів.
9. Зміст (суб'єкти, об'єкти та зміст) правовідносин у сфері соціального забезпечення.
10. Суб'єкти права соціального забезпечення.
11. Об'єкти соціально-забезпечувального правовідношення.
12. Юридичним змістом соціально-забезпечувального правовідношення.
13. Процедурні та процесуальні правовідносини у сфері соціального забезпечення.
17. Процесуальні відносини виникають у зв'язку із захистом громадянином свого права на певний вид соціального забезпечення.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття №4 (4 год.)

Тема: Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії у сфері соціального забезпечення

Мета: Достігти сутність, зміст і значення державних соціальних стандартів та гарантій у системі соціального забезпечення.

Питання для обговорення:

1. Правові аспекти соціальної стандартизації в сфері соціального забезпечення.
 2. Стандартизація соціальних прав.
 3. Поняття державних соціальних стандартів і нормативів.
 4. Основні риси державних соціальних стандартів. Принципи формування державних соціальних стандартів і нормативів.
 5. Система і державних соціальних стандартів і соціальних нормативів.
 6. Класифікація соціальних стандартів.
 7. Сфери застосування державних соціальних стандартів і нормативів і гарантії їх забезпечення.
 8. Державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування.
 9. Державні соціальні нормативи у сфері надання соціальних послуг.
 10. Державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування та зв'язку. Державні соціальні нормативи у сфері охорони здоров'я.
 11. Державні соціальні нормативи у сфері забезпечення навчальними закладами.
 12. Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури. Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури та спорту.
 13. Державні соціальні нормативи у сфері побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування.
 14. Поняття «прожитковий мінімум». Сфера застосування прожиткового мінімуму. Визначення розміру прожиткового мінімуму за законодавством України.
 15. Основні державні соціальні гарантії та порядок визначення їх розміру. Стандарти у сфері соціального забезпечення в міжнародних нормативно-правових актах
- Література:** згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття №5 (4 год.)

Тема: Суб'єкти права соціального забезпечення

Мета: Визначити основних суб'єктів – надавачів і отримувачів соціальних послуг, згідно діючого законодавства. Проаналізувати правосуб'єктність учасників соціально-забезпечувальних відносин.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види суб'єктів права соціального забезпечення.
 2. Ознаки суб'єктів права соціального забезпечення.
 3. Групи суб'єктів права соціального забезпечення.
 4. Фізичні особи як учасники правовідносин у сфері соціального забезпечення.
 5. Поняття «фізична особа» і «людина».
 6. Правосуб'єктність фізичних осіб.
 7. Склад правосуб'єктності фізичної особи.
 8. Види дієздатності фізичної особи.
 9. Підстави обмеження дієздатності фізичної особи.
 10. Надавачі соціальних послуг.
 11. Органи соціального захисту населення. Департаменти соціального захисту населення (соц. політики), їх повноваження.
 12. Суб'єкти, які сприяють реалізації права на соціальне забезпечення.
 13. Установи (заклади) соціальної підтримки
- Література:** згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття № 6 (4 год.)

Тема: Характеристика принципів права соціального забезпечення

Мета: Проаналізувати основоположні ідеї, що покладені в основу законодавства, що регулює соціально-забезпечувальні відносини.

Питання для обговорення:

1. Поняття і класифікація принципів права соціального забезпечення.
2. Характерні ознаки принципів права соціального забезпечення.
3. Загально-правові принципи права соціального забезпечення.
4. Основні риси загально-правових принципів права соціального забезпечення.
5. Міжгалузеві принципи права соціального забезпечення.
6. Галузеві принципи права соціального забезпечення.
7. Змістовні принципи права соціального забезпечення.
8. Формальні принципи права соціального забезпечення.
9. Вплив міжнародного права на трансформацію системи принципів права соціального забезпечення.
10. Принцип поваги прав і основних свобод людини в міжнародному праві.
11. Міжнародне регулювання принципів права соціального забезпечення.
12. Соціальна політика Європейського Союзу. Європейська стратегія зайнятості.
13. Захист законних сподівань як принцип права соціального забезпечення.
14. Соціальна справедливість як загальноправовий принцип права соціального забезпечення.
15. Співвідношення принципів права соціального забезпечення з принципами суміжних галузей права.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття №7 (3 год.)

Тема: Організаційно-правові форми та види соціального забезпечення в Україні

Мета: Засвоєння базових понять щодо форм та видів надання соціальних послуг та допомоги.

Питання для обговорення:

1. Поняття організаційно-правової форми соціального забезпечення в Україні.
2. Форми соціального захисту.
3. Державний соціальний захист.
4. Приватний соціальний захист.
5. Основні форми соціального забезпечення в Україні.
6. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
7. Державна соціальна допомога.
8. Спеціальне соціальне забезпечення.
9. Додаткове соціальне забезпечення.
10. Недержавне соціальне забезпечення.
11. Благодійна діяльність як добровільна особиста та/або майнова допомога.
12. Види соціального забезпечення згідно чинного законодавства України.
13. Натуральна допомога. Зміст пільг. Субсидія, її види.
14. Соціальні послуги, їх класифікація. Матеріальна допомога.
15. Загальні відомості про соціальне обслуговування. Види соціальних послуг.
16. Фінансування соціального забезпечення в Україні.
17. Система недержавного пенсійного забезпечення.
18. Змішана модель фінансування соціальних послуг. Правове регулювання діяльності страхових фондів.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 8 (4 год.)

Тема: Юридичні факти як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення

Мета: Ознайомитися із причинами (підставами) настання соціальних ризиків і надання соціальних послуг (соціального забезпечення).

Питання для обговорення:

1. Юридичні факти непрацездатності в праві соціального забезпечення.
2. Поняття і види працездатності.
3. Старість як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення. Інвалідність як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення.
4. Страховий і трудовий стаж та вислуга років як юридичні факти в праві соціального забезпечення. Мінімальний страховий внесок.
5. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності.
6. Трудовий стаж. Вислуга років. Складні життєві обставини як юридичні факти в праві соціального забезпечення.
7. Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини.
8. Бездомність. Сирітство. Малозабезпеченість (бідність, нужденність).
9. Надання статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування.
10. Законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству.
11. Статус жертви торгівлі людьми.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття № 9 (4 год.)

Тема: Соціальні ризики

Мета: Проаналізувати життєві обставини, настання яких об'єктивно зумовлює втрату або зменшення доходів особи, додаткові витрати чи інші негативні наслідки, що потребують соціального захисту з боку держави.

Питання для обговорення:

1. Поняття та загальна характеристика соціального ризику.
2. Ознаки соціального ризику.
3. Небезпеки соціального характеру.
4. Класифікація соціальних ризиків.
5. Непрацездатність як соціальний ризик, її види. Тимчасова непрацездатність. Постійна непрацездатність.
6. Поняття, ознаки та порядок встановлення стійкої непрацездатності.
7. Поняття та загальний порядок розслідування нещасного випадку на виробництві.
8. Нещасний випадок на виробництві.
9. Порядок роботи і утворення комісії з розслідування нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь), що не підлягають спеціальному розслідуванню.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 10 (4 год.)

Тема: Безробіття як соціальний ризик

Мета: Усвідомити сутність та соціально-правову природу безробіття як одного з основних соціальних ризиків. Визначити методи послаблення і профлактики безробіття.

Питання для обговорення:

1. Поняття зайнятості і зайнятого населення. Поняття державного забезпечення зайнятості.
2. Державна служба зайнятості, її повноваження.
3. Регіональні центри зайнятості.
4. Державні гарантії у сфері зайнятості.
5. Заходи сприяння зайнятості. Стимулювання працевлаштування громадян.
6. Види зайнятості.
7. Форми зайнятості згідно чинного законодавства.
8. Поняття і мета працевлаштування громадян.

9. Безробіття в Україні та його види. Статус зареєстрованого безробітного.
 10. Підходяща робота для безробітного. Підбір підходящої роботи.
 11. Єдиний портал вакансій. Відповідальність у сфері зайнятості населення.
 12. Допомога по частковому безробіттю.
 13. Розмір допомоги по безробіттю застрахованим особам.
 14. Професійне навчання зареєстрованих безробітних.
 15. Суспільно-корисні роботи. Громадські та інші тимчасові роботи.
- Література:** згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 11 (4 год.)

Тема: Соціальне страхування як організаційно-правова форма соціального забезпечення в Україні

Мета: Розкрити сутність соціального страхування як ключової організаційно-правової форми соціального забезпечення. Вміння оцінювати ефективність діючої системи соціального страхування та визначати напрями її вдосконалення.

Питання для обговорення:

1. Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування.
2. Законодавство про соціальне страхування.
3. Система соціального страхування.
4. Принципи соціального страхування.
5. Суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування. Ознаки соціально-страхових відносин.
6. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (єдиний внесок). Мінімальний страховий внесок.
7. Об'єкт соціального страхування.
8. Страхові випадки. Страхові ризики.
9. Завдання та структура Пенсійного фонду України.
10. Види соціальних послуг і матеріального забезпечення в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.
11. Поняття та сутність пенсійного страхування.
12. Медичне страхування.
13. Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
14. Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
15. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.
16. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
17. Види допомог та соціальних послуг.
18. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
19. Деперсоніфікація страхової суми.
20. Організація солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття № 12 (4 год.)

Тема: Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення

Мета: Ознайомитися із сутністю та значенням юридичної відповідальності як засобу забезпечення законності у сфері соціального забезпечення.

Питання для обговорення:

1. Поняття юридичної відповідальності у праві соціального забезпечення.
2. Основні ознаки юридичної відповідальності.
3. Підстави настання юридичної відповідальності.

4. Принципи юридичної відповідальності.
5. Цивільно-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.
6. Адміністративно-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення.
7. Дисциплінарна відповідальність у сфері соціального забезпечення.
8. Матеріальна відповідальність у сфері соціального забезпечення.
9. Кримінально-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення.
10. Ознаки кримінальної відповідальності.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ І ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

Розв'язування ситуаційних завдань виконується на семінарських заняттях у письмовій чи усній формі, за такою схемою:

- 1) прочитати текст завдання і проаналізувати викладені обставини;
- 2) визначити питання, на які потрібно дати відповіді для вірного вирішення завдання;
- 3) зазначити конкретні норми міжнародно-правових актів і актів національного законодавства та теоретичні положення, за допомогою яких можна аргументувати відповідь.

Відповідь повинна бути обґрунтованою, детальною, мотивованою і містити конкретні посилання на відповідні норми національного законодавства (у разі необхідності – на міжнародні норми права). Якщо пропонуються варіанти правильних відповідей, треба обґрунтувати чому слід обрати одні відповіді і заперечити проти інших (неправильних/помилкових).

Завдання 1. Іваненко пропрацювала 28 років на підприємстві текстильної промисловості. У 2024 році їй було встановлено інвалідність II групи внаслідок загального захворювання. Вона звернулася до територіального органу Пенсійного фонду із заявою про призначення пенсії по інвалідності. Однак у призначенні пенсії їй було відмовлено з мотивуванням, що вона не має достатнього страхового стажу для призначення такого виду пенсії. Іваненко вважає відмову незаконною та планує оскаржити рішення.

1. Що становить предмет права соціального забезпечення?
2. Які правовідносини виникають у цій ситуації?
3. Чи є пенсія по інвалідності видом соціального забезпечення?

Завдання 2. Громадянка Ковальчук Марія Іванівна, 1990 року народження, працювала офіційно протягом 5 років, після чого звільнилася у зв'язку з народженням дитини. Після закінчення відпустки по догляду за дитиною вона не змогла працевлаштуватися. Через складне матеріальне становище Ковальчук звернулася до органу соціального захисту населення із заявою про призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям. Орган соціального захисту відмовив у призначенні допомоги, мотивуючи це тим, що її чоловік працює неофіційно, а тому сім'я не може вважатися малозабезпеченою. Ковальчук вважає, що її право на соціальне забезпечення порушене.

1. Дайте визначення поняття права соціального забезпечення.
2. Які суспільні відносини становлять предмет права соціального забезпечення?
3. Які ознаки має право соціального забезпечення як галузь права?
4. Чи належать відносини щодо призначення державної соціальної допомоги до

предмета права соціального забезпечення?

5. Які принципи права соціального забезпечення можуть бути застосовані в даній ситуації?

6. Чи правомірною є відмова органу соціального захисту?

Завдання 3. Громадянин Петренко Андрій Миколайович, учасник бойових дій, звернувся до органу соціального захисту населення із заявою про призначення щорічної разової грошової допомоги до 5 травня. Орган соціального захисту відмовив у виплаті, мотивуючи це відсутністю бюджетних коштів та тим, що заявник подав документи із запізненням на два тижні після встановленого строку. Петренко вважає, що така відмова суперечить основним принципам права соціального забезпечення та порушує його конституційні права.

1. Які принципи права соціального забезпечення вам відомі?

2. У чому полягає принцип гарантованості права на соціальне забезпечення?

3. Чи може відсутність бюджетних коштів бути підставою для відмови у соціальній виплаті?

4. Який принцип порушено у випадку відмови з формальних підстав?

5. Яким чином особа може захистити свої права?

Завдання 4. Приготуйте реферати за наступними темами:

1. Соціальні ризики у міжнародно-правових актах.

2. Системи соціального забезпечення в окремих зарубіжних країнах: досвід для України.

3. Сучасний стан дотримання конституційних гарантій права на соціальний захист.

Завдання 5. Громадянка Шевченко Наталія Олександрівна, внутрішньо переміщена особа, звернулася до управління соціального захисту населення із заявою про призначення державної соціальної допомоги як малозабезпеченій сім'ї.

Під час розгляду заяви посадова особа повідомила, що допомога не буде призначена, оскільки заявниця не має реєстрації місця проживання в даній територіальній громаді понад один рік. При цьому закон прямо не встановлює такої умови для призначення відповідної допомоги. Шевченко вважає відмову дискримінаційною та такою, що суперечить основним принципам права соціального забезпечення.

1. Назвіть та охарактеризуйте принципи права соціального забезпечення.

2. Які принципи можуть бути порушені у цій ситуації?

3. У чому полягає принцип рівності громадян у сфері соціального забезпечення?

4. Чи відповідає встановлення додаткових умов органом соціального захисту принципу законності?

Завдання 6. Громадянин Бондар звернувся до територіального органу Пенсійного фонду із заявою про призначення пенсії за віком. Під час подання документів він запропонував укласти з органом Пенсійного фонду «договір» щодо визначення розміру пенсії, мотивуючи це тим, що він має значний трудовий стаж і бажає отримувати підвищений розмір виплат. Посадова особа відмовила йому, пояснивши, що розмір пенсії визначається виключно на підставі закону, а не за домовленістю сторін. Бондар вважає, що як громадянин він має право самостійно домовлятися про умови свого соціального забезпечення.

1. Що розуміють під методом права соціального забезпечення?

2. Які основні риси методу права соціального забезпечення?

3. Чи характерний для цієї галузі договірний (диспозитивний) метод

регулювання?

4. У чому проявляється імперативний характер методу права соціального забезпечення?

5. Чи правомірними є вимоги Бондаря?

Завдання 7. Литвиненко звернулася до органу соціального захисту населення із заявою про призначення допомоги по безробіттю. Під час подання документів вона повідомила, що не бажає виконувати вимоги щодо обов'язкової реєстрації в центрі зайнятості та участі у запропонованих програмах працевлаштування, оскільки вважає це «добровільною справою». У відповідь посадова особа пояснила, що призначення допомоги можливе лише за умови дотримання встановлених законом процедур і вимог, а у разі їх невиконання виплата може бути припинена. Литвиненко вважає, що держава не має права встановлювати обов'язки для осіб, які претендують на соціальні виплати.

1. Що таке метод права соціального забезпечення?

2. У чому проявляється імперативний характер правового регулювання у сфері соціального забезпечення?

3. Які особливості поєднання прав та обов'язків сторін у соціально-забезпечувальних правовідносинах?

4. Чи притаманна цій галузі юридична рівність сторін?

5. Чи є правомірною позиція Литвиненко?

Завдання 8. Громадянин Кравчук Дмитро Ігорович звернувся до органу соціального захисту населення із заявою про призначення державної соціальної допомоги. Під час розгляду заяви посадова особа відмовила у призначенні допомоги, посилаючись на наказ керівника управління, яким встановлено додаткову умову для отримання виплати – наявність безперервної реєстрації місця проживання в громаді протягом останніх двох років. Кравчук зазначив, що відповідний закон України такої вимоги не містить, а підзаконний акт не може встановлювати обмеження, не передбачені законом.

1. Що розуміють під джерелами права соціального забезпечення?

2. Які види нормативно-правових актів є джерелами цієї галузі?

3. Яке місце Конституції України в системі джерел права соціального забезпечення?

4. Чи можуть підзаконні нормативні акти встановлювати додаткові обмеження прав громадян?

5. Який акт має вищу юридичну силу у разі колізії?

6. Які способи захисту прав особи в цій ситуації?

Завдання 9. Громадянка Мельник Ірина Василівна звернулася до територіального органу Пенсійного фонду з вимогою перерахувати їй пенсію з урахуванням положень міжнародного договору України, який передбачає більш сприятливі умови пенсійного забезпечення для осіб, що працювали за кордоном. Посадова особа відмовила у перерахунку, посилаючись на положення національного закону, який не передбачає такого порядку обчислення пенсії. При цьому міжнародний договір ратифікований Верховною Радою України та набрав чинності. Мельник вважає, що при вирішенні її питання має застосовуватися міжнародний договір.

1. Що є джерелами права соціального забезпечення?

2. Яке місце міжнародних договорів у системі джерел права соціального забезпечення України?

3. Який нормативно-правовий акт має пріоритет у разі колізії: закон чи ратифікований міжнародний договір?

4. Які принципи вирішення колізій норм права застосовуються в даній ситуації?

5. Чи є правомірною відмова органу Пенсійного фонду?

Завдання 10. Громадянка України, жителька м. Луцька, протягом п'яти років періодично працювала в Італії домашньою служницею за легально неоформлених трудових відносини. Після повернення в Україну, мала декілька невдалих спроб працевлаштуватися у рідному місті, вона звернулася за юридичною консультацією стосовно її прав на працевлаштування та на отримання допомоги по безробіттю, отримання у майбутньому допомоги по вагітності і пологах, допомоги при народженні дитини.

Надайте консультацію Куценко.

Завдання 11. Приватний підприємець – платник єдиного податку Руденко звернувся за консультацією з приводу сплати внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду України.

Надайте правову консультацію з посиланням на відповідне законодавство.

Завдання 12. Громадянка Романюк звернулася до органу соціального захисту населення із заявою про призначення допомоги при народженні дитини. Посадова особа відмовила у виплаті, посилаючись на лист Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, в якому роз'яснюється, що у разі відсутності офіційного працевлаштування одного з батьків допомога не призначається. Романюк зазначила, що відповідний закон України такої підстави для відмови не передбачає, а лист міністерства не є нормативно-правовим актом.

1. Що таке джерела права соціального забезпечення?
2. Які види нормативно-правових актів є джерелами цієї галузі?
3. Чи належать листи міністерств до джерел права соціального забезпечення?
4. Яка юридична сила роз'яснювальних листів центральних органів виконавчої влади?
5. Який акт підлягає застосуванню у разі суперечності між законом і листом міністерства?
6. Чи є правомірною відмова органу соціального захисту?

Завдання 13. Вирішіть тестове завдання. Відповідь обґрунтуйте.

Видами соціального забезпечення є:

- а) грошові виплати та натуральні види допомог;
- б) грошові виплати та соціальні послуги;
- в) соціальні послуги й натуральні види допомог;
- г) грошові виплати, соціальні послуги та натуральні види допомог.

Завдання 14. Вирішіть тестове завдання. Відповідь обґрунтуйте.

Правовідносини із соціального забезпечення мають:

- а) соціальний характер;
- б) відновлювальний характер;
- в) претензійно-забезпечувальний характер;
- г) забезпечувальний характер.

Завдання 15. Кожухова, яка мала намір зареєструватись як підприємець, попередньо звернулася до адвоката за консультацією, які обов'язкові збори та у якому розмірі до страхових соціальних фондів вона повинна буде сплачувати? Одночасно вона просила роз'яснити, її права щодо користування соціальними виплатами та послугами. Зокрема, її цікавило, чи буде їй оплачуватись лікарняний листок, якщо вона захворіє? Допомога по вагітності і пологах? Чи матиме вона право на безоплатну

путівку до санаторію і хто має її надавати? На грошову допомогу в разі настання безробіття? З якого доходу будуть вираховуватись внески? Який порядок реєстрації підприємців як платників соціальних страхових фондів? Нарешті її цікавило, чи буде забезпечено зв'язок між розміром її внесків та розміром її майбутньої пенсії за віком?

Надайте правову консультацію.

Завдання 16. Фролов, зареєстрований як фізична особа-підприємець, найняв за трудовим договором 5 працівників. Під час вантажно-розвантажувальних робіт у стався нещасний випадок, внаслідок якого отримали тяжкі травми сам підприємець Фролов і вантажник Петрів. Виникло питання про страхування від нещасного випадку на виробництві Фролова і Петріва та про відшкодування шкоди, завданої їх здоров'ю.

Підготуйте консультацію з посиланням на норми відповідного законодавства.

Завдання 17. Вирішіть тестове завдання. Відповідь обґрунтуйте.

Суб'єктами правовідносин із соціального забезпечення є:

- а) фізичні особи (громадяни України, іноземці, особи без громадянства), сім'я та спеціально уповноважені суб'єкти;
- б) громадяни України та спеціально уповноважені державою суб'єкти;
- в) громадяни України, сім'я та спеціально уповноважені державою суб'єкти;
- г) громадяни України, іноземці, особи без громадянства.

Завдання 18. Громадянин Ткаченко Олег Володимирович звернувся до органу соціального захисту населення із заявою про призначення державної соціальної допомоги особі з інвалідністю. Під час розгляду заяви посадова особа застосувала положення постанови Кабінету Міністрів України, якою передбачено зменшений розмір виплати у 2025 році у зв'язку з обмеженістю бюджетних коштів. Ткаченко зазначив, що відповідний закон України встановлює фіксований мінімальний розмір цієї допомоги і не передбачає можливості його зменшення підзаконними актами. Крім того, він послався на положення Конституції України щодо гарантій права на соціальний захист. Орган соціального захисту наполягає на застосуванні постанови Кабінету Міністрів як спеціального акту, прийнятого пізніше.

1. Що є джерелами права соціального забезпечення?
2. Яке місце Конституції України в системі джерел цієї галузі?
3. Яке співвідношення закону і підзаконного нормативного акта?
4. Які правила вирішення колізій нормативно-правових актів застосовуються в даному випадку?
5. Чи має Кабінет Міністрів право змінювати розмір соціальної виплати, встановлений законом?
6. Яке рішення має бути прийняте у цій ситуації?

Завдання 19. До районного центру зайнятості звернулася Дроздова, віком 18 років, яка закінчила у цьому році середню загальноосвітню школу. Дроздова просила видати їй направлення на навчання до інституту харчових технологій за спеціальністю інженер-технолог, з денною формою навчання на умовах контракту.

1. Чи законні вимоги заявниці?
2. Надайте правову допомогу із належним обґрунтуваннями.

Завдання 20. Громадянин Сидоренко Ігор Петрович звернувся до органу соціального захисту населення для отримання допомоги по тимчасовій непрацездатності. Під час розгляду заяви посадова особа послалася на внутрішній наказ управління, який передбачає додаткові вимоги щодо оформлення медичних довідок. Сидоренко зазначив, що Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне

страхування на випадок тимчасової непрацездатності» не містить таких умов, а підзаконний акт не може обмежувати права громадян, передбачені законом. Орган соціального захисту наполягає на дотриманні вимог наказу, аргументуючи це внутрішньою інструкцією для працівників.

1. Що вважають джерелами права соціального забезпечення?
2. Чи належить внутрішній наказ органу соціального захисту до джерел права соціального забезпечення?
3. Який нормативно-правовий акт має пріоритет у разі суперечності між законом і підзаконним актом?
4. Які джерела права застосовуються при визначенні прав громадян на соціальне забезпечення?
5. Чи правомірна позиція органу соціального захисту?

Завдання 21. Вирішіть тестове завдання. Відповідь обґрунтуйте.

Чи є роз'яснювальні листи міністерств джерелами права соціального забезпечення?

- а) Так, завжди
- б) Ні, вони не є нормативними актами
- в) Так, якщо підписані керівником органу
- г) Так, якщо затверджені урядом

Завдання 22. Вирішіть тестове завдання. Відповідь обґрунтуйте.

Який нормативно-правовий акт має пріоритет у разі колізії з законом?

- а) Підзаконний акт
- б) Лист органу виконавчої влади
- в) Закон України
- г) Внутрішній наказ органу

Завдання 23. До районного центру зайнятості звернувся Прокопенко, віком 17 років, який закінчив середню загальноосвітню школу. Заявник просив видати йому направлення на навчання до юридичного інституту за спеціальністю правознавство, з денною формою навчання на умовах контракту. Прокопенко заявив, що він ознайомився із законодавством і вважає, що державна служба зайнятості зобов'язана видати йому таке направлення, а також оплатити навчання, оскільки він є особою, яка вперше шукає роботу і не має професійної освіти, а для таких осіб підходящою є така робота, яка вимагає попереднього професійного навчання.

1. Чи законні вимоги заявників?
2. Надайте правову допомогу із належним обґрунтуваннями.

Завдання 24. Василішина працювала бухгалтером у товаристві з обмеженою відповідальністю протягом трьох років. Заробітна плата в неї складала в еквіваленті 400 \$ США. Згодом у зв'язку із ліквідацією товариства Василішина була звільнена з роботи за п. 1 ст. 40 КЗпП. Вона звернулася до центру зайнятості для пошуку підходящої роботи і реєстрації її як безробітної. Їй запропонували роботу бухгалтера на одному з державних підприємств із заробітною платою на рівні мінімальної, встановленої Законом. Василішина від такої пропозиції відмовилася, вважаючи, що заробітна плата значно нижче за колишню, і вимагала призначити їй допомогу по безробіттю.

Завдання 25. Проаналізуйте справу. Яка робота згідно законодавства України вважається підходящою для працівника? Надайте правову консультацію

Завдання 26. Антоненко, пенсіонерка за віком, звернулася до адвоката з

проханням пояснити її права на працевлаштування. Оскільки розмір пенсії був низьким, Антоненко збиралася звернутися до районного центру зайнятості, щоб знайти якусь легку роботу, або просити призначення допомоги по безробіттю. Адвокат пояснив Антоненко, що оскільки вона є пенсіонеркою за віком і отримує пенсію, вона не має права вимагати від державної служби зайнятості послуг з приводу працевлаштування.

Проаналізуйте консультацію адвоката на предмет відповідності її чинному законодавству.

Завдання 27. 15-річний Кожухар, отримавши згоду батьків щодо влаштування на роботу, звернувся до центру зайнятості для отримання роботи. Йому було запропоновано пройти професійну підготовку у ПТУ, оскільки він не мав професійної освіти. Кожухар відмовився і вимагав надати йому статус безробітного з виплатою йому допомоги по безробіттю.

Проаналізуйте справу із посиланням на відповідне законодавство.

Завдання 28. Шамова у віці 53 роки 6 місяців була звільнена за скороченням штату. Через два місяці після звільнення вона звернулася до державної служби зайнятості з заявою про призначення їй достроково пенсії за віком. Загальний трудовий стаж Шамової становив 30 років.

Чи буде задоволена заява Шамової? Надайте правову консультацію.

Завдання 29. Після закінчення медичного університету Заринова була направлена для проходження інтернатури в районну лікарню, де її було зараховано на посаду лікаря-інтерна із виплатою заробітної плати. Через місяць після початку роботи, народивши дитину, Заринова звернулася до юридичного відділу районного відділу охорони здоров'я з такими запитаннями.

1. Чи підлягає вона загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності?

2. Чи має вона право на виплату допомоги при народженні дитини як застрахована особа?

3. Куди потрібно звертатися і які документи подавати?

4. Чи матиме вона право на виплату допомоги по догляду за дитиною з одночасною виплатою заробітної плати, якщо вийде на роботу?

Завдання 30. Арсенко – одинока мати отримала на підприємстві, де вона працює інженером, відпустку по догляду за дитиною до досягнення нею 3 років з виплатою допомоги по догляду за дитиною. Під час перебування у відпустці Арсенко зареєструвалася як суб'єкт підприємницької діяльності. Бухгалтерія підприємства, довідавшись про це, відмовила їй у подальшій виплаті допомоги по догляду за дитиною.

Вирішіть справу.

Завдання 31. Громадянка Савченко Лариса Іванівна, яка є багатодітною матір'ю, звернулася до місцевого управління соціального захисту населення з проханням про надання натуральної допомоги для її дітей — продуктів харчування та одягу. Орган соціального захисту запропонував видачу грошової компенсації замість натуральної допомоги, посилаючись на внутрішній розпорядчий документ управління. Савченко вважає, що відповідно до законодавства вона має право на саме натуральну допомогу, а не грошову компенсацію.

1. Що таке натуральна допомога у сфері соціального забезпечення, які її види?

2. Чи правомірна відмова у видачі натуральної допомоги та пропозиція грошової

компенсації?

Завдання 32. Бондаренко Ігор Петрович працює головним бухгалтером у відділі соціальних виплат місцевого управління соціального захисту населення. Через недбалість він неправильно розрахував суму допомоги по тимчасовій непрацездатності для групи пенсіонерів, у результаті чого державі було завдано фінансових збитків на суму 50 000 грн. При перевірці бухгалтер визнав свою помилку та погодився відшкодувати суму збитків. Керівництво управління розглядає питання про застосування до нього матеріальної відповідальності.

1. Що таке матеріально-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення?
2. Які види матеріальної відповідальності можуть застосовуватися до посадової особи у цьому випадку?
3. Які дії Бондаренка призвели до настання матеріальної відповідальності?
4. Яким чином відшкодовується шкода, завдана державі або громадянам?
5. Чи можна поєднувати матеріальну відповідальність із дисциплінарною або адміністративною відповідальністю?

Завдання 33. Козаченко працювала у відділі нарахування пенсій місцевого управління соціального захисту населення. Вона внесла неправдиві дані до електронної бази пенсійного фонду, завищивши розмір пенсії для кількох пенсіонерів, які є її родичами. Внаслідок цього державі було завдано матеріальної шкоди на суму 120 000 грн, а родичі Козаченко отримали необґрунтовано підвищені виплати. Після внутрішньої перевірки дії Козаченко були виявлені, і прокуратура відкрила кримінальне провадження за статтями Кримінального кодексу України, що передбачають відповідальність за шахрайство та службове підроблення.

1. Які дії Козак кваліфікуються як кримінально карані у сфері соціального забезпечення?
2. Які статті Кримінального кодексу України можуть застосовуватися у цій ситуації?
3. Які ознаки складу злочину «шахрайство» у сфері соціального забезпечення проявляються в даному випадку?
4. Які наслідки передбачає закон за службове підроблення у сфері соціального забезпечення?
5. Яким чином можна відновити порушені права держави та потерпілих осіб?

Завдання 34. Павленко, працюючи бухгалтером у відділі соціальних виплат місцевого управління соціального захисту населення, вносив до комп'ютерної бази неправдиві відомості про осіб, які отримували допомогу по тимчасовій непрацездатності. Внаслідок цього певна кількість виплат на суму 150 000 грн була незаконно перерахована на рахунки родичів Павленка.

Після перевірки внутрішньої служби контролю його дії були виявлені, і прокуратура відкрила кримінальне провадження за статтями Кримінального кодексу України, що передбачають відповідальність за шахрайство та привласнення коштів соціального забезпечення.

1. Які дії Павленка є кримінально караними у сфері соціального забезпечення?
2. Які ознаки складу злочину «шахрайство» у сфері соціального забезпечення наявні у даному випадку?
3. Яка відповідальність передбачена за незаконне привласнення коштів соціального забезпечення?
4. Як особа, постраждала від дій Павленка, може захистити свої права?

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ:

1. Поняття та зміст права соціального забезпечення.
2. Предмет права соціального забезпечення.
3. Зміст конституційного права на соціальне забезпечення.
4. Зміст права на конкретний вид соціального забезпечення.
5. Метод права соціального забезпечення.
6. Класифікація методів права соціального забезпечення.
7. Принципи права соціального забезпечення.
8. Ознаки принципів права соціального забезпечення.
9. Класифікація принципів права соціального забезпечення.
10. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
11. Функції права соціального забезпечення.
12. Класифікація функцій права соціального забезпечення (економічна, політична, демографічна, соціально-реабілітаційна тощо).
13. Зв'язок права соціального забезпечення з іншими галузями права.
14. Виникнення і розвиток права соціального забезпечення в Україні.
16. Поняття та види джерел (форм) права.
17. Найпоширеніші джерела права світу.
18. Система законодавства, що регулює соціальне забезпечення, його структура.
19. Система законодавства, що регулює відносини соціального забезпечення.
20. Структура системи законодавства.
21. Нормативно-правові акти, їх класифікація.
22. Ознаки нормативно-правового акта.
23. Основні види структурної організації законодавства щодо соціального забезпечення.
24. Класифікація нормативно-правових актів права соціального забезпечення.
25. Конституція України, її місце в системі законодавства щодо соціального забезпечення.
26. Основні нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини соціального забезпечення в Україні.
27. Міжнародні акти, що регулюють право соціального забезпечення. Акти Генеральної асамблеї ООН.
28. Конвенції та Рекомендації Міжнародної організації праці. Акти Європейських співтовариств.
29. Поняття, основні ознаки та види правовідносин у сфері соціального забезпечення.
30. Класифікація соціально-забезпечувальних правовідносин.
31. Поділ соціально-забезпечувальних відносин за структурою.
32. Ознаки соціально-забезпечувальних правовідносин.
33. Ознаки соціально-забезпечувальних правовідносин.
34. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері права соціального забезпечення.
35. Юридичні факти в соціально-забезпечувальних правовідносинах: загальні поняття.
36. Загальна характеристика юридичних фактів. Класифікація юридичних фактів у соціально-забезпечувальних правовідносинах.
37. Зміст (суб'єкти, об'єкти та зміст) правовідносин у сфері соціального забезпечення.
38. Суб'єкти права соціального забезпечення.
39. Об'єкти соціально-забезпечувального правовідношення.
40. Юридичним змістом соціально-забезпечувального правовідношення.
41. Процедурні та процесуальні правовідносини у сфері соціального забезпечення.
42. Процесуальні відносини виникають у зв'язку із захистом громадянином свого права на певний вид соціального забезпечення.

43. Правові аспекти соціальної стандартизації в сфері соціального забезпечення.
44. Стандартизація соціальних прав.
45. Поняття державних соціальних стандартів і нормативів.
46. Основні риси державних соціальних стандартів. Принципи формування державних соціальних стандартів і нормативів.
47. Система і державних соціальних стандартів і соціальних нормативів.
48. Класифікація соціальних стандартів.
49. Сфери застосування державних соціальних стандартів і нормативів і гарантії їх забезпечення.
50. Державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування.
51. Державні соціальні нормативи у сфері надання соціальних послуг.
52. Державні соціальні нормативи у сфері транспортного обслуговування та зв'язку.
53. Державні соціальні нормативи у сфері охорони здоров'я.
54. Державні соціальні нормативи у сфері забезпечення навчальними закладами.
55. Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури.
56. Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами фізичної культури та спорту.
57. Державні соціальні нормативи у сфері побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування.
58. Поняття «прожитковий мінімум». Сфера застосування прожиткового мінімуму. Визначення розміру прожиткового мінімуму за законодавством України.
59. Основні державні соціальні гарантії та порядок визначення їх розміру. Стандарти у сфері соціального забезпечення в міжнародних нормативно-правових актах
60. Поняття та види суб'єктів права соціального забезпечення.
61. Ознаки суб'єктів права соціального забезпечення.
62. Групи суб'єктів права соціального забезпечення.
63. Фізичні особи як учасники правовідносин у сфері соціального забезпечення.
64. Поняття «фізична особа» і «людина».
65. Правосуб'єктність фізичних осіб.
66. Склад правосуб'єктності фізичної особи.
67. Види дієздатності фізичної особи.
68. Підстави обмеження дієздатності фізичної особи.
69. Надавачі соціальних послуг.
70. Органи соціального захисту населення. Департаменти соціального захисту населення (соц. політики), їх повноваження.
71. Суб'єкти, які сприяють реалізації права на соціальне забезпечення.
72. Установи (заклади) соціальної підтримки
73. Поняття і класифікація принципів права соціального забезпечення.
74. Характерні ознак принципів права соціального забезпечення.
75. Загально-правові принципи права соціального забезпечення.
76. Основні риси загально-правових принципів права соціального забезпечення.
77. Міжгалузеві принципи права соціального забезпечення.
78. Галузеві принципи права соціального забезпечення.
79. Змістовні принципи права соціального забезпечення.
80. Формальні принципи права соціального забезпечення.
81. Вплив міжнародного права на трансформацію системи принципів права соціального забезпечення.
82. Принцип поваги прав і основних свобод людини в міжнародному праві.
83. Міжнародне регулювання принципів права соціального забезпечення.
84. Соціальна політика Європейського Союзу. Європейська стратегія зайнятості.
85. Захист законних сподівань як принцип права соціального забезпечення.
86. Соціальна справедливість як загальноправовий принцип права соціального

забезпечення.

87. Співвідношення принципів права соціального забезпечення з принципами суміжних галузей права.
88. Поняття організаційно-правової форми соціального забезпечення в Україні.
89. Форми соціального захисту.
90. Державний соціальний захист.
91. Приватний соціальний захист.
92. Основні форми соціального забезпечення в Україні.
93. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
94. Державна соціальна допомога.
95. Спеціальне соціальне забезпечення.
96. Додаткове соціальне забезпечення.
97. Недержавне соціальне забезпечення.
98. Благодійна діяльність як добровільна особиста та/або майнова допомога.
99. Види соціального забезпечення згідно чинного законодавства України.
100. Натуральна допомога. Зміст пільг. Субсидія, її види.
101. Соціальні послуги, їх класифікація. Матеріальна допомога.
102. Загальні відомості про соціальне обслуговування. Види соціальних послуг.
103. Фінансування соціального забезпечення в Україні.
104. Система недержавного пенсійного забезпечення.
105. Змішана модель фінансування соціальних послуг. Правове регулювання діяльності страхових фондів.
106. Юридичні факти непрацевдатності в праві соціального забезпечення.
107. Поняття і види працевдатності.
108. Старість як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення. Інвалідність як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення.
109. Страховий і трудовий стаж та вислуга років як юридичні факти в праві соціального забезпечення. Мінімальний страховий внесок.
110. Розмір допомоги по тимчасовій непрацевдатності.
112. Трудовий стаж. Вислуга років. Складні життєві обставини як юридичні факти в праві соціального забезпечення.
113. Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини.
114. Бездомність. Сирітство. Малозабезпеченість (бідність, нужденність).
115. Надання статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування.
116. Законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству.
117. Статус жертви торгівлі людьми.
118. Поняття та загальна характеристика соціального ризику.
119. Ознаки соціального ризику.
120. Небезпеки соціального характеру.
121. Класифікація соціальних ризиків.
122. Непрацевдатність як соціальний ризик, її види. Тимчасова непрацевдатність. Постійна непрацевдатність.
123. Поняття, ознаки та порядок встановлення стійкої непрацевдатності.
124. Поняття та загальний порядок розслідування нещасного випадку на виробництві.
125. Нещасний випадок на виробництві.
126. Порядок роботи і утворення комісії з розслідування нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь), що не підлягають спеціальному розслідуванню.
127. Поняття зайнятості і зайнятого населення. Поняття державного забезпечення зайнятості.
128. Державна служба зайнятості, її повноваження.

129. Регіональні центри зайнятості.
130. Державні гарантії у сфері зайнятості.
131. Заходи сприяння зайнятості. Стимулювання працевлаштування громадян.
132. Види зайнятості. Форми зайнятості згідно чинного законодавства.
133. Поняття і мета працевлаштування громадян.
134. Безробіття в Україні та його види. Статус зареєстрованого безробітного.
135. Підходяща робота для безробітного. Підбір підходящої роботи.
136. Єдиний портал вакансій. Відповідальність у сфері зайнятості населення.
137. Допомога по частковому безробіттю.
138. Розмір допомоги по безробіттю застрахованим особам.
139. Професійне навчання зареєстрованих безробітних.
140. Суспільно-корисні роботи. Громадські та інші тимчасові роботи.
141. Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування.
142. Законодавство про соціальне страхування.
143. Система соціального страхування.
144. Принципи соціального страхування.
145. Суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування. Ознаки соціально-страхових відносин.
146. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (єдиний внесок). Мінімальний страховий внесок.
147. Об'єкт соціального страхування.
148. Страхові випадки. Страхові ризики.
149. Завдання та структура Пенсійного фонду України.
150. Види соціальних послуг і матеріального забезпечення в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.
151. Поняття та сутність пенсійного страхування.
152. Медичне страхування.
153. Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
154. Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
155. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.
156. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
157. Види допомог та соціальних послуг.
158. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
159. Деперсоніфікація страхової суми.
160. Організація солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
161. Поняття юридичної відповідальності у праві соціального забезпечення: ознаки, підстави настання.
162. Принципи юридичної відповідальності у сфері соціального забезпечення.
163. Цивільно-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.
164. Адміністративно-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення.
165. Дисциплінарна відповідальність у сфері соціального забезпечення.
166. Матеріальна відповідальність у сфері соціального забезпечення.
167. Кримінально-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення.
168. Ознаки кримінальної відповідальності.

**ТЕМАТИКА І ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
(V семестр)**

Опис дисципліни (V семестр)

Дисципліна «Право соціального забезпечення в Україні»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 6	галузь знань (шифр, найменування) – 23 «Соціальна робота»	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність (шифр, найменування) – 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки: <i>Денна – 3-й</i> <i>Заочна – 32-й</i> Семестр: <i>Денна – 5-й</i> <i>Заочна – 5-й</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 45 год.</i> <i>Заочна -6 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 45 год.</i> <i>Заочна – 6 год.</i>
Загальна кількість годин – 180		Денна – 90 год. <i>(в т.ч. курсова робота -23год.)</i> Заочна – 168 год. <i>(в т.ч. курсова робота -23год.)</i>
Тижневих годин – 12 з них аудиторних – 6		Вид підсумкового контролю (V семестр) – Екзамен

Структура залікового кредиту дисципліни

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		
	Лекції	Семінарські заняття	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування			
Тема 1 Основи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні	2	2	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності	2	2	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 3. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності	4	4	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 4. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Тема 5. Пенсії за віком, по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6,

Тема 6. Призначення, перерахунок та виплата пенсії	2	2	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Тема 7. Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування. Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян	2	2	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Тема 8. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	2	2	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Разом. Змістовий модуль 1	22	22	МО10
Змістовий модуль 2. Правове регулювання соціальної допомоги, соціального обслуговування та заходів соціальної підтримки населення			
Тема 9. Соціальні допомоги в системі права соціального забезпечення	2	2	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 10. Державна допомога сім'ям з дітьми	2	2	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 11. Правове регулювання медичної допомоги в системі права соціального забезпечення	4	4	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6,
Тема 12. Загальні засади соціального обслуговування в системі права соціального забезпечення	2	2	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Тема 13. Правове регулювання реабілітації осіб з інвалідністю	3	3	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6,
Тема 14. Правове регулювання соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
15. Правові засади надання соціальної допомоги ветеранам, військовослужбовцям та їх сім'ям	4	4	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Тема 16. Правові засади надання соціальної допомоги та соціальних послуг окремим категорія осіб	2	2	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МО2, МО6, МО4
Разом. Змістовий модуль 2	23	23	МО10
РАЗОМ:	45	45	Екзамен

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		
	Лекції	Семінарські заняття	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування			
Тема 1 Основи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 3. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9

на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності			
Тема 4. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 5. Пенсії за віком, по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 6. Призначення, перерахунок та виплата пенсії		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 7. Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування. Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян			МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 8. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття			МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Разом. Змістовий модуль 1	3	3	МО2, МО4
Змістовий модуль 2. Правове регулювання соціальної допомоги, соціального обслуговування та заходів соціальної підтримки населення			
Тема 9. Соціальні допомоги в системі права соціального забезпечення	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 10. Державна допомога сім'ям з дітьми		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 11. Правове регулювання медичної допомоги в системі права соціального забезпечення	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 12. Загальні засади соціального обслуговування в системі права соціального забезпечення	1		МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 13. Правове регулювання реабілітації осіб з інвалідністю		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 14. Правове регулювання соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю		1	МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
15. Правові засади надання соціальної допомоги ветеранам, військовослужбовцям та їх сім'ям			МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Тема 16. Правові засади надання соціальної допомоги та соціальних послуг окремим категорія осіб			МН1, МН2, МН6, МН7, МО4, МО6, МО8, МО9
Разом. Змістовий модуль 2	3	3	МО1
РАЗОМ:	6	6	Екзамен

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

Методи навчання:

МН1-словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2- практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрації і метод демонстрації);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату)

МН5 – вшдеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язування завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

Методи оцінювання:

МО1 – екзамен;

МО2 – усне або письмове опитування;

МО3 – колоквиум;

МО4 – тестування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (V семестр)

Практичне заняття №1 (2 год.)

Тема: Основи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні

Мета: Вивчення особливостей загальнообов'язкового державного соціального страхування та його видів.

Питання для обговорення:

1. Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування.
2. Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування та його завдання.
3. Право громадян на забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.
4. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування.
5. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
6. Суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування.
7. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню.
8. Страховий стаж.
9. Нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.
10. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та визначення його розміру.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття №2 (2 год.)

Тема: Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

Мета: Сформувати у студентів цілісне розуміння системи загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

Питання для обговорення:

1. Особи, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
2. Право громадян на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
3. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
4. Обчислення страхового стажу.
5. Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та тривалість її виплати.
6. Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності.
7. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності.
8. Умови надання і тривалість виплати допомоги по вагітності та пологах.
9. Розмір допомоги по вагітності та пологах.
10. Право на допомогу на поховання.
11. Документи, необхідні для призначення матеріального забезпечення за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття № 3 (4 год.)

Тема: Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності

Мета: Проаналізувати нормативні підстави загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Питання для обговорення:

1. Особи, які підлягають страхуванню від нещасного випадку.
2. Визначення ступеня втрати працездатності потерпілим.
3. Тимчасове переведення потерпілого на легшу, нижчеоплачувану роботу.
4. Страхові виплати потерпілому під час його професійної реабілітації.
5. Право на страхові виплати в разі смерті потерпілого.
6. Щомісячні страхові виплати та інші витрати на відшкодування шкоди.
7. Документи для розгляду справ про страхові виплати.
8. Припинення страхових виплат і надання соціальних послуг.
9. Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття №4 (4 год.)

Тема: Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування

Мета: Достігти сутність, зміст і значення загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; з'ясувати структуру псистеми пенсійного забезпечення в Україні.

Питання для обговорення:

1. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні.
2. Суб'єкти системи пенсійного забезпечення в Україні.
3. Законодавство про пенсійне забезпечення в Україні.
4. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
5. Право громадян України на отримання пенсійних виплат та соціальних послуг.
6. Види пенсійних виплат і соціальних послуг.
7. Право вибору пенсійних виплат.
8. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.

9. Добровільна участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
10. Припинення участі в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
11. Страхувальники в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. **Література:** згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття №5 (4 год.)

Тема: Пенсії за віком, по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі

Мета: Проаналізувати основні види пенсій в Україні: пенсії за віком, по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі. З'ясувати підстави і умови нарахування і виплати зазначених пенсій.

Питання для обговорення:

1. Умови призначення пенсії за віком.
2. Мінімальний розмір пенсії за віком.
3. Умови призначення пенсії по інвалідності.
4. Групи інвалідності.
5. Страховий стаж, необхідний для призначення пенсії по інвалідності.
6. Розмір пенсії по інвалідності.
7. Період, на який призначається пенсія по інвалідності.
8. Строк виплати пенсії по інвалідності в разі зміни групи інвалідності або відновлення працездатності.
9. Умови призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника.
10. Розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника.
11. Період, на який призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника. Зміна розміру пенсії.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття № 6 (2 год.)

Тема: Призначення, перерахунок та виплата пенсії

Мета: Проаналізувати основні підстави нарахування пенсій, призначення, перерахунок та виплати пенсій.

Питання для обговорення:

1. Виплати (доходи), що враховуються в заробітну плату (дохід) застрахованої особи для обчислення пенсії.
2. Індexація та перерахунок пенсій.
3. Порядок звернення за призначенням (перерахунком) пенсії.
4. Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсії.
5. Виплата пенсії. Виплата пенсії особам, які перебувають на повному державному утриманні.
6. Припинення та поновлення виплати пенсії.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття №7 (2 год.)

Тема: Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування. Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян

Мета: Ознайомитися з основними положеннями законодавства щодо накопичувальної системи пенсійного страхування. Дослідити процедуру пенсійного забезпечення окремих категорій громадян.

Питання для обговорення:

1. Поняття і сутність накопичувальної системи пенсійного страхування.
 2. Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування.
 3. Джерела формування накопичувальної системи пенсійного страхування та використання її коштів.
 4. Види пенсійних виплат за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування.
 5. Порядок укладення та оплати договору страхування довічної пенсії.
 6. Умови та порядок отримання одноразової виплати.
 7. Види довічних пенсій.
 8. Пенсія за віком на пільгових умовах та за вислугу років для окремих категорій працівників.
 9. Особи, які мають право на призначення дострокової пенсії за віком.
 10. Відповідальність страхувальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб.
 11. Відповідальність Пенсійного фонду, його органів та посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
 12. Відповідальність організації, що здійснює виплату і доставку пенсій.
 13. Відповідальність страхової організації.
 14. Гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб.
- Література:** згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 8 (2 год.)

Тема: Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття

Мета: Ознайомитися із процедурою загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. З'ясувати права, обов'язки та відповідальність у сфері державного соціального страхування на випадок безробіття.

Питання для обговорення:

1. Принципи страхування на випадок безробіття.
2. Законодавство про страхування на випадок безробіття.
3. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття.
4. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги.
5. Види забезпечення та соціальні послуги.
6. Обчислення страхового стажу.
7. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю.
8. Розмір допомоги по безробіттю.
9. Припинення, відкладення виплат матеріального забезпечення на випадок безробіття та скорочення їх тривалості.
10. Права, обов'язки та відповідальність у сфері державного соціального страхування на випадок безробіття.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття № 9 (2 год.)

Тема: Соціальні допомоги в системі права соціального забезпечення

Мета: Проаналізувати соціальних допомог і життєвих обставин, настання яких об'єктивно зумовлює втрату або зменшення доходів особи, додаткові витрати чи інші негативні наслідки, що потребують соціального захисту з боку держави.

Питання для обговорення:

1. Поняття та загальна характеристика соціальних допомог.
2. Класифікація соціальних допомог.
3. Правовідносини з приводу забезпечення соціальними допомога ми.
4. Принципи права соціальної допомоги.

5. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт для визначення права на призначення соціальної допомоги та її розміру.
6. Методика обчислення сукупного доходу сім'ї.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 10 (2 год.)

Тема: Державна допомога сім'ям з дітьми

Мета: З'сування правових, соціальних та економічних засад державної підтримки сімей, які виховують дітей. Набуття знань щодо видів, порядку призначення і виплати допомоги сім'ям з дітьми.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика державних соціальних допомог сім'ям з дітьми.
2. Порядок призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми.
3. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами.
4. Допомога при народженні дитини. Пакунок малюка.
5. Допомога при усиновленні дитини. Допомога на дітей, яким встановлено опіку чи піклування.
6. Допомога на дітей одиноким матерям.
7. Документи для призначення державної допомоги сім'ям з дітьми: порядок подання і строки розгляду.
8. Соціальні виплати дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування.
9. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 11(4 год.)

Тема: Правове регулювання медичної допомоги в системі права соціального забезпечення

Мета: Набуття знань про правові засади організації, надання та гарантування медичної допомоги як одного з основних напрямів соціального забезпечення в Україні.

Питання для обговорення:

1. Правове регулювання медичної допомоги.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я.
3. Ознаки та види медичної допомоги. Екстрена медична допомога.
4. Основні завданнями системи екстреної медичної допомоги.
5. Оцінювання повсякденного функціонування особи.
6. Первинна медична допомога. Основні завдання НСЗУ.
7. Порядок надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги.
8. Третинна (високоспеціалізована) медична допомога та порядок надання.
9. Особливості організації медичного обслуговування за направленням.
10. Паліативна медична допомога.
11. Основні заходи, що становлять зміст паліативної допомоги.
12. Загальні засади медичної реабілітації.
13. Порядок забезпечення населення лікарськими засобами.
14. Порядок забезпечення населення медико-технічними засобами реабілітації.
15. Медичне страхування в Україні.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації

Практичне заняття № 12 (2 год.)

Тема: Загальні засади соціального обслуговування в системі права соціального забезпечення

Мета: Ознайомитися із сутністю та значенням соціального обслуговування в системі права соціального забезпечення.

Питання для обговорення:

1. Сутність і співвідношення категорійних понять «соціальне обслуговування» та «соціальні послуги».
2. Поняття права соціального обслуговування, його предмет та система.
3. Правовідносини у сфері соціального обслуговування.
4. Система надання соціальних послуг.
5. Порядок надання соціальних послуг.
6. Фінансова основа соціальних послуг в Україні.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 13 (3 год.)

Тема: Правове регулювання реабілітації осіб з інвалідністю

Мета: Ознайомитися із системою законодавства, що регулює реабілітацію осіб з інвалідністю. З'ясувати та усвідомити сутність реабілітаційного процесу як частину системи соціального обслуговування населення

Питання для обговорення:

1. Основні завдання законодавства України з питань реабілітації осіб з інвалідністю.
2. Реалізація державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю.
3. Структура системи реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю.
4. Типи реабілітаційних установ.
5. Організація реабілітаційного процесу.
6. Організація медичного обслуговування в реабілітаційних установах.
7. Організація психологічної підтримки в реабілітаційних установах.
8. Організація харчування в реабілітаційних установах.
9. Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю.
10. Засоби реабілітації осіб з інвалідністю.
11. Учасники реабілітаційного процесу: їх права та обов'язки.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 14 (4 год.)

Тема: Правове регулювання соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю

Мета: Ознайомитися із значенням організаційної діяльності з надання соціальних послуг сім'ям, дітям та молоді.

Питання для обговорення:

1. Організація діяльності з надання соціальних послуг сім'ям, дітям та молоді.
2. Програми допомоги малозабезпеченим сім'ям.
3. Служба у справах дітей. Центр захисту прав дітей.
4. Усиновлення, встановлення опіки (піклування) і передача дітей до прийомної сім'ї.
5. Правові основи соціальної роботи щодо попередження насильства в сім'ї.
6. Соціальне обслуговування осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 15 (4 год.)

Тема: Правові засади надання соціальної допомоги ветеранам, військовослужбовцям та їх сім'ям

Мета: Дослідити загально-правові засади соціального захисту ветеранів та військовослужбовців, а також членам їх сімей в різних життєвих обставинах.

Питання для обговорення:

1. Загально-правові засади соціального захисту ветеранів та військовослужбовців.
2. Соціальні права військовослужбовців.
3. Особливості пенсійного забезпечення військовослужбовців, звільнених з військової служби (мобілізованих).
4. Види соціальної допомоги та пілг військовослужбовців та членів їх сімей.

5. Пільги на житлово-комунальні послуги.
 6. Засади ветеранської політики в Україні.
 7. Реабілітація ветеранів.
 8. Підтримка ветеранського бізнесу (соціальне підприємництво).
 9. Центри підтримки ветеранів, ветеранські простори (хаби).
 10. Соціальні послуги для військовополонених, цивільних заручників та членів їх сімей.
- Література:** згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

Практичне заняття № 16 (2 год.)

Тема: Правові засади надання соціальної допомоги та соціальних послуг окремим категоріям осіб

Мета: Ознайомитися із особливостями і нормативними засадами надання соціальної допомоги та соціальних послуг окремим категоріям осіб.

Питання для обговорення:

1. Соціальне обслуговування бездомних громадян і безпритульних.
2. Соціальні послуги, що надаються особам, які відбувають чи відбули покарання у вигляді обмеження волі або позбавлення волі.
3. Соціальна реабілітація осіб, які постраждали від терористичного акту.
4. Правові засади надання соціальних послуг біженцям та особам, які потребують додаткового або тимчасового захисту.
5. Статус внутрішньо-переміщеної особи.
6. Державна допомога ВПО.
7. Ритуальне обслуговування населення.

Література: згідно орієнтовного переліку рекомендованих джерел інформації.

СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ І ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Завдання 1. Підприємець Кравцов Андрій Олексійович, який займається роздрібною торгівлею, зареєструвався як фізична особа-підприємець (ФОП) 1 січня 2025 року. Він повинен сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування щомісячно. У березні 2025 року Кравцов пропустив сплату єдиного внеску за січень і лютий через фінансові труднощі. Пізніше він звернувся до податкової служби з проханням розрахувати суму заборгованості та штрафні санкції.

1. Що таке єдиний внесок і яка його мета у сфері соціального забезпечення?
2. Хто є платником єдиного внеску?
3. Який розмір єдиного внеску для ФОП у 2025 році (залежно від мінімальної зарплати)?
4. Які наслідки передбачені за несвоєчасну сплату єдиного внеску?
5. Як можна уникнути нарахування штрафів та пені за несвоєчасну сплату?
6. Які права та обов'язки платника єдиного внеску у сфері соціального забезпечення?

Завдання 2. Вирішить тестове завдання. Відповідь обґрунтуйте.

Соціальний ризик у праві соціального забезпечення відносять до:

- а) життєвих обставини, що визначені в законодавстві як ті, настання яких є підставою виникнення соціально-забезпечувальних правовідносин;
- б) життєвих обставин, які виникають у момент здійснення особою свого права на соціальне забезпечення, і призводять до зміни даних правовідносин у бік підвищення або зменшення рівня соціального забезпечення;

- в) життєвих обставин, настання яких має своїм наслідком припинення правовідносин в праві соціального забезпечення;
- г) всі відповіді вірні.

Завдання 3. Крюков, який працював за строковим трудовим договором, під час щорічної відпустки захворів. У період тимчасової непрацездатності закінчився термін строкового трудового договору. Після одужання та отримання листка з тимчасової непрацездатності Крюков звернувся на підприємство із заявою про оплату листка непрацездатності за весь час хвороби, але отримав відмову.

Надайте консультацію, чи має право Крюков на оплату листка непрацездатності за період після закінчення чинності строкового трудового договору?

1. Якщо так, то за рахунок яких коштів?
2. Чи пов'язана виплата за листком про тимчасову непрацездатність із датою звільнення працівника?

Завдання 4. Махновська пропрацювала 29 років на підприємстві текстильної промисловості. У 2025 році їй було встановлено інвалідність II групи внаслідок загального захворювання. Вона звернулася до територіального органу Пенсійного фонду із заявою про призначення пенсії по інвалідності. Однак у призначенні пенсії їй було відмовлено з мотивуванням, що вона не має достатнього страхового стажу для призначення такого виду пенсії. Іваненко вважає відмову незаконною та планує оскаржити рішення.

1. Які умови призначення пенсії по інвалідності відповідно до законодавства України?
2. Який порядок оскарження рішення органу Пенсійного фонду?

Завдання 5. Громадянка Олександрова Олена, 1965 року народження, у березні 2025 року досягла 60-річного віку та звернулася до органу Пенсійний фонд України із заявою про призначення пенсії за віком.

Її трудова діяльність:

- 1983–1988 рр. – навчання у вищому навчальному закладі (денна форма);
- 1988–2005 рр. – працювала вчителем у державній школі;
- 2005–2010 рр. – перебувала у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку;
- 2010–2024 рр. – працювала бухгалтером у приватному підприємстві;
- 2024–2025 рр. – не працювала, перебувала на обліку в центрі зайнятості та отримувала допомогу по безробіттю.

Загальний страховий стаж (за даними персоніфікованого обліку) становить 32 роки. Орган Пенсійного фонду відмовив у призначенні пенсії за віком, мотивуючи це недостатністю страхового стажу.

1. Який мінімальний страховий стаж необхідний для призначення пенсії за віком у 2025 році?
2. Чи правомірна відмова органу Пенсійного фонду?
3. Які періоди зараховуються до страхового стажу у цьому випадку?
4. Чи має право громадянка на інший вид пенсії або соціальної допомоги?

Завдання 6. Громадянин Петренко, 1963 року народження, у січні 2026 року досяг 61-річного віку та звернувся до територіального органу Пенсійний фонд України із заявою про призначення пенсії за віком. Його трудова діяльність:

- 1981–1983 рр. – проходив строкову військову службу;
- 1983–1995 рр. – працював електрозварювальником на заводі;
- 1995–2005 рр. – працював водієм у приватному підприємстві;

2005–2015 рр. – офіційно не працював, здійснював підприємницьку діяльність без сплати єдиного соціального внеску;

2015–2023 рр. – працював охоронцем (офіційне працевлаштування);

2023–2024 рр. – перебував на обліку в Центрі зайнятості та отримував допомогу по безробіттю.

У 2024р. був знятий з обліку Центра зайнятості, оскільки декілька разів відмовлявся від запропонованого місця роботи і посади. Після того ніде не працював.

За даними персоніфікованого обліку, страховий стаж становить 24 роки 6 місяців. Орган Пенсійного фонду відмовив у призначенні пенсії за віком.

1. Який мінімальний страховий стаж необхідний для призначення пенсії за віком у 2026 році?

2. Чи є правомірною відмова органу Пенсійного фонду?

3. Які альтернативні варіанти пенсійного або соціального забезпечення можливі в даній ситуації?

Завдання 7. Ковальчук працювала менеджеркою з продажу у ТОВ «Альфа» з 2018 по 2025 рік. У січні 2026 року її було звільнено за угодою сторін. У лютому 2026 року вона звернулася до територіального підрозділу Державна служба зайнятості України з метою реєстрації як безробітної та призначення допомоги по безробіттю.

Відомо, що: страховий стаж становить 9 років; протягом останніх 12 місяців перед звільненням вона працювала безперервно; після реєстрації як безробітної вона двічі відмовилась від запропонованої підходящої роботи; через 3 місяці після реєстрації вона тимчасово виїхала за кордон на 45 днів, не повідомивши про це центр зайнятості.

1. Через деякий час виплату допомоги по безробіттю було припинено.

2. Який порядок набуття статусу безробітного?

3. Від чого залежить розмір допомоги по безробіттю?

4. Чи впливає підстава звільнення (за угодою сторін) на право отримання допомоги?

5. Які правові наслідки має відмова від двох пропозицій підходящої роботи?

6. Чи правомірне припинення виплати допомоги у зв'язку з виїздом за кордон без повідомлення?

7. У яких випадках статус безробітного може бути втрачений?

Завдання 8. Вирішіть тестове завдання. Відповідь обґрунтуйте.

Складною життєвою ситуацією є:

а) обставина, в якій особа опинилася з вини інших осіб, та яку вона неспроможна подолати власними зусиллями або за сприянням тих членів своєї сім'ї, які зобов'язані надати їй допомогу;

б) обставина, в якій особа опинилася з незалежних від неї причин, за якої вона неспроможна їх подолати власними зусиллями або за сприянням тих членів своєї сім'ї, які зобов'язані надати їй допомогу;

в) обставина, в якій особа опинилася з власної вини, та яку вона неспроможна подолати самотійно або за сприянням тих членів своєї сім'ї, які зобов'язані надати їй допомогу;

г) всі відповіді вірні.

Завдання 9. Іваненко Марія Петрівна працювала на підприємстві «Текстиль-Сервіс» з 1 березня 1995 року по 31 грудня 2010 року. Потім вона перебувала у декретній відпустці до 31 грудня 2012 року. З 1 січня 2013 року по 31 грудня 2025 року працювала на іншому підприємстві «Альфа-Трейд». Марія Петрівна планує вихід на пенсію за віком у 2026 році та звернулася до Пенсійного фонду з питанням обчислення страхового стажу для призначення пенсії.

1. Що таке страховий стаж і яку роль він відіграє у системі соціального забезпечення?
2. Які періоди роботи та діяльності враховуються до страхового стажу для призначення пенсії?
3. Чи враховується декретна відпустка у страхову тривалість стажу?
4. Розрахуйте загальний страховий стаж Марії Петрівни на 2026 рік.
5. Як страховий стаж впливає на розмір пенсії за віком?

Завдання 10. Громадянка Бондаренко, 1995 року народження, є матір'ю двох малолітніх дітей (3 та 6 років). Чоловік проходить військову службу. Сім'я проживає у місті Харкові.

Марія офіційно не працює, здійснює догляд за молодшою дитиною. Доходи сім'ї складаються з:

грошового забезпечення чоловіка-військовослужбовця; одноразової допомоги при народженні другої дитини; періодичної матеріальної допомоги від благодійної організації.

У 2025 році вона звернулася до управління соціального захисту населення з заявою про призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям. Після розгляду документів орган соціального захисту відмовив у призначенні допомоги, мотивуючи це тим, що середньомісячний сукупний дохід сім'ї перевищує встановлений прожитковий мінімум для сім'ї.

1. Які нормативні критерії визначення малозабезпеченої сім'ї?
2. Які види доходів враховуються при обчисленні середньомісячного сукупного доходу?
3. Чи враховується одноразова допомога при народженні дитини при визначенні права на допомогу?
4. Чи враховується грошове забезпечення військовослужбовця?
5. Чи є правомірною відмова органу соціального захисту?
6. Який порядок оскарження рішення органу соціального захисту?

Завдання 11. Іваненко, будучи особою з інвалідністю 2 групи, який протягом усього життя ніколи не працював найманим працівником, а був вільним художником, після досягнення 60-ти річного віку звернувся із заявою до Головного управління Пенсійного фонду України в Запорізькій області за призначенням пенсії за віком. Йому було відмовлено у призначенні пенсії.

1. Чи отримає він право в Україні хоча б на якийсь вид соціального забезпечення?
2. За яких умов він може реалізувати право на пенсію?
3. Чи має він право на поселення в будинок для людей похилого віку?

Завдання 13. Програміст Головка звернувся до роботодавця із проханням не нараховувати і не сплачувати єдиний соціальний внесок з його заробітку, оскільки в Україні тривалість життя чоловіків є заниженою і він не отримає право на пенсію.

1. Яку відповідь має надати йому роботодавець?
2. Які принципи права соціального забезпечення покладено в основу зобов'язання сплачувати єдиний соціальний внесок?
3. У чому сутність загальнообов'язкового державного соціального страхування як організаційно-правової форми соціального забезпечення?

Завдання 14. Міхненко 18 років. Вона ніде не працювала і не перебувала у шлюбі, народила трійню. Мати Міхненко працює в Італії, батько перебуває на тимчасово окупованій території. Вона звернулася до Департаменту соціального захисту

міської ради з проханням надати допомогу.

1. Чи має право Міхненко на соціальне забезпечення?
2. Які його види можуть бути призначені у такій ситуації?

Завдання 15. Здирненко призначено пенсію за віком. Він цікавиться, чи можна призначити пенсію його дружині віком 65 років, яка все життя вела домашнє господарство і ніколи не працювала. Сім'я має шестеро дітей, які досягли повноліття. Можливо вона матиме право на його пенсію після його смерті.

1. Чи має дружина Здирненка право на отримання пенсії свого чоловіка після його смерті?
2. Чи має вона право на будь-які види соціального забезпечення? 3. Обґрунтуйте відповідь.

Завдання 16. Сіренко 11 вересня 2012 року переїхав з Казахстану до Києва на постійне місце проживання. 20 лютого 2026 року у зв'язку з досягненням 60 років він звернувся до Головного управління Пенсійного фонду України в м. Київ за призначенням пенсії за віком. До заяви він додав копію трудової книжки, що підтверджує загальний трудовий стаж 35 років, та довідку про заробіток.

1. Чи має він право на отримання пенсії в Україні?
2. Якими джерелами права регулюється вирішення цього питання?

Завдання 17. Шевченко, 1987 року народження, у 2024 році за рішенням медико-соціальної експертної комісії був визнаний особою з інвалідністю II групи загального захворювання. Довідка МСЕК видана строком на 2 роки. До встановлення інвалідності він працював водієм (офіційно працевлаштований), його страховий стаж становить 6 років. Після встановлення інвалідності він звільнився з роботи за станом здоров'я.

Андрій звернувся до територіального органу Пенсійний фонд України із заявою про призначення пенсії по інвалідності. Крім того, його дружина подала заяву до управління соціального захисту населення про призначення компенсації за догляд за особою з інвалідністю. Під час розгляду заяв з'ясовано, що: страховий стаж на момент встановлення інвалідності є меншим, ніж мінімально необхідний для його віку; Андрій отримує дохід від здачі квартири в оренду; дружина офіційно працевлаштована на повну ставку. Орган Пенсійного фонду відмовив у призначенні пенсії по інвалідності через недостатній страховий стаж. Орган соціального захисту також відмовив у призначенні компенсації за догляд.

1. Які умови призначення пенсії по інвалідності?
2. Чи впливає страховий стаж на право призначення пенсії по інвалідності?
3. Чи має Андрій право на державну соціальну допомогу замість пенсії?
4. За яких умов призначається компенсація за догляд за особою з інвалідністю?
5. Чи правомірні відмови відповідних органів?
6. Який порядок оскарження прийнятих рішень?

Завдання 18. Інженер ТОВ «Гера» Михальчук, який має страховий стаж 7 років, захворів, що підтверджується листком непрацездатності. Йому виплатили допомогу по тимчасовій непрацездатності у розмірі 70% від заробітку. Однак Михальчук не погодився з таким розміром допомоги, мотивуючи це тим, що в колективному договорі підприємства передбачено виплату інженерно-технічним працівникам допомоги по тимчасовій непрацездатності у розмірі 100 % середнього заробітку незалежно від стажу. У комісії з соціального страхування пояснили Михальчуку, що розмір такої допомоги визначений відповідним законом, а тому дана норма колективного договору є незаконною.

1. Яким нормативно-правовим актом встановлюється розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності?
2. Як вирішити цей спір?

Завдання 19. Підготуйте реферати за наступними темами:

1. Визначення ступеня індивідуальних потреб отримувача паліативної допомоги.
2. Індивідуальний план соціальної послуги (паліативної допомоги).
3. Надавачі соціальної послуги паліативного догляду.
4. Паліативні мобільні бригади.
5. Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році.
6. Реабілітація осіб з інвалідністю в Україні.

Завдання 20. Полтавська міська рада прийняла рішення про збільшення розміру пенсій за віком на 10 % для жителів м. Полтава за рахунок бюджету міста.

Чи правомірне таке рішення Полтавської міської ради?

Завдання 22. Максименко у віці 55 років працевлаштувався на роботу до приватного підприємця. Пропрацювавши п'ять років, він звернувся до районного управління Пенсійного фонду України із заявою про призначення пенсії за віком. Йому було відмовлено у цьому у зв'язку з тим, що між ним і підприємцем було укладено цивільно-правову угоду. Чи правова відмова управління Пенсійного фонду України? Чи є Назаренко в даному випадку суб'єктом відносин із загальнообов'язкового пенсійного страхування?

Завдання 23. У Іващенко помер чоловік, який працював на заводі. У неї залишилося двоє дітей: син 12 років і донька 22 років, яка є студенткою денної форми навчання. Після поховання чоловіка Іващенко звернулася до районного органу праці та соціального захисту із заявою про призначення їй пенсії в разі втрати годувальника.

1. Назвіть, хто у такій ситуації виступає суб'єктом права на допомогу і на пенсію у зв'язку зі втратою годувальника?
2. Охарактеризуйте зміст правовідносин, які виникають у цьому разі.

Завдання 24. Підготуйте реферати за наступними темами:

1. Перелік груп населення, у разі амбулаторного лікування яких лікарські засоби за рецептами лікарів відпускаються безоплатно або на пільгових умовах.
2. Стимулювання розробки та дослідження лікарських засобів.
3. Діяльність закладів психолого-педагогічної реабілітації.
4. Діяльність закладів трудової реабілітації.
5. Діяльність закладів фізкультурно-спортивної реабілітації.
6. Система реабілітації осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю.

Завдання 25. Троцюк, отримавши травму на підприємстві, був направлений на проходження медико-соціальної експертизи, після якої йому було встановлено 2 групу інвалідності та видана відповідна довідка. Троцюк подумав, що рішення медичної комісії достатньо для призначення пенсії по інвалідності і йому автоматично буде встановлено цей вид соціального забезпечення.

1. Охарактеризуйте зміст правовідносин, які виникли в цій ситуації.
2. Які органи призначають пенсію по інвалідності?

Завдання 26. Шестирічний син Анашкіної отримав важку травму і був визнаний дитиною-інвалідом. Згідно з медичним висновком дитина потребувала постійного

стороннього догляду. Анашкіна звільнилася з роботи та звернулася до органу праці та соціального захисту із заявою про призначення їй відповідних допомог, а також у районне відділення Пенсійного фонду для призначення пенсії.

1. Чи буде син Анашкіна суб'єктом соціально-забезпечувальних правовідносин?
2. Які правовідносини виникли в цьому разі?
3. Що є об'єктом таких відносин?

Завдання 27. Громадянин Ковальчук Андрій Петрович та громадянка Ковальчук Наталія Ігорівна, одружені та мають стабільний дохід, вирішили всиновити дитину – трирічну дівчинку Софію, яка перебуває у дитячому будинку. Після звернення до органу опіки та піклування їм повідомили, що перед всиновленням необхідно пройти соціальне оцінювання умов проживання, надати довідки про доходи та стан здоров'я, а також пройти підготовчі курси для майбутніх батьків. Ковальчуки вважають, що процес надто затягнутий, і хочуть з'ясувати свої права та обов'язки у сфері соціального забезпечення при всиновленні.

1. Що таке всиновлення і які правові наслідки воно має для дитини та батьків?
2. Які органи здійснюють контроль та соціальне оцінювання перед всиновленням?
3. Які документи та умови необхідні для всиновлення відповідно до законодавства України?
4. Які соціальні гарантії отримують всиновлювачі (наприклад, відпустка по догляду за дитиною, виплати, пільги)?
5. Як забезпечується захист прав дитини після всиновлення?

Завдання 28. Капітан поліції Плешков загинув при затриманні злочинця. На його утриманні знаходилася 8-річна донька Галя і дружина – особа з інвалідністю 2 групи.

1. На які види соціального забезпечення мають право донька і дружина Плешкова?
2. Якими нормативно-правовими актами це регулюється?

Завдання 29. 15 березня 2020 року працівник ПАТ «Холдингцукор» Черевко, керуючи власним автомобілем, потрапив у ДТП, внаслідок якої отримав тяжкі тілесні ушкодження та протягом 6 місяців перебував на лікуванні. Комісією із соціального страхування ПАТ було прийняте рішення про відмову у призначенні Черевко допомоги по тимчасовій втраті працездатності, оскільки тілесні ушкодження бу-ло отримано в стані алкогольного сп'яніння. Черевко подав адміністративний позов до роботодавця та до Житомирського міського відділення Управління Пенсійного Фонду України із вимогою про зобов'язання відповідачів виплатити допомогу по тимчасовій непрацездатності. Позивач посилається на те, що ДТП та перебування на лікарняному є наслідком виключно незаконних дій водія – іншого учасника ДТП та не перебуває у причинному зв'язку з фактом перебування ним у стані алкогольного сп'яніння. Відповідні обставини встановлено постановою слідчого про закриття кримінального провадження.

1. В яких випадках допомога по тимчасовій непрацездатності не надається?
2. Яким повинно бути рішення суду?

Завдання 30. Громадянка Білорусії Кукушкіна є матір'ю двох дітей 3 і 5 років. 01 березня 2021 року за рішенням міграційних органів їй надано статус біженця в Україні. Вона звернулася до місцевих органів соціального захисту про надання допомоги відповідно до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» та оформлення субсидії на оплату житлово-комунальних послуг.

На які види державних допомог має право Кукушкіна? Якими нормативно-правовими актами регулюється питання соціального забезпечення біженців?

Завдання 31. Громадянин Ярмошук звернувся до районного управління соціального захисту населення із запитанням: чи має він право на допомогу як малозабезпечений громадянин, якщо живе окремо від батьків в іншому місті в гуртожитку? Його сукупний дохід за розрахунковий період є меншим від законодавчо встановленого (стипендія), однак він навчається на юридичному факультеті Національного університету «Запорізька політехніка» на платній формі навчання.

Надайте відповіді на поставлені питання.

Завдання 32. Громадянин Бельгії Шнайдер у період туристичної поїздки до м. Одеса зламав ногу.

1. Чи має він право на отримання безкоштовної медичної допомоги в Україні?
2. Якщо так, то з яких джерел така допомога має фінансуватися?

Завдання 33. Підготуйте реферати за наступними темами:

1. Центри захисту дітей.
2. Процедура усиновлення, встановлення опіки (піклування) і передача дітей до прийомної сім'ї.
3. Правові основи соціальної роботи щодо попередження насильства в сім'ї.
4. Соціальне обслуговування осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Завдання 34. Працівниця статистичного управління Кравцова, народивши дитину та використавши відпустку по догляду за дитиною до трьох років, перебувала у відпустці без збереження заробітної плати по догляду за цією дитиною до досягнення нею шестирічного віку. Кравцова звернулася за юридичною консультацією з таких питань: чи зараховується до страхового стажу для отримання допомоги з тимчасової непрацездатності період перебування її у таких відпустках?

Підготуйте консультацію.

Завдання 35. Повзюк звернулася до суду з вимогою виплати їй пенсії з інвалідності за період з грудня 2024 по вересень 2025 року, коли виплати з невідомих причин припинилися. Проте суд відмовив їй у задоволенні позову, посилаючись на ч.2 ст. 122 КАС України, в якій зазначено, що для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється шестимісячний строк. Цей строк Повзюк пропустила, а тому позов не може бути прийнятий до розгляду.

1. В яких випадках може припинитися виплата пенсій?
2. Чи правомірне рішення суду?

Завдання 36. Студентка 3 курсу денної форми навчання приватного вищого навчального закладу народила дитину. Вона звернулася до юрисконсульта навчального закладу з проханням роз'яснити їй соціальні права в зв'язку з народженням дитини. Надайте юридичну допомогу з посиланням на відповідні норми права.

1. Її цікавило питання, чи має вона право на допомогу при народженні дитини? В якому розмірі?
2. Чи має право на відпустку по догляду за дитиною до 3 років?
3. Чи зберігатиметься за нею право на отримання стипендії і допомоги по догляду за дитиною?
4. Яким законодавством регулюються ці питання?

Завдання 37. 4 червня 2025 року Тищенко, перебуваючи у щорічній відпустці, загинув внаслідок дорожньо-транспортної пригоди. На утриманні його дружини залишилося двоє дітей: син Микола - 6 років та дочка Олеся – 1 рік. На даний час дружина перебуває у відпустці у зв'язку з доглядом за дитиною до трьох років. 10 серпня вона звернулася до Головного управління Пенсійного фонду України в м. Вінниця із заявою про призначення їй пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Проте у призначенні їй такої пенсії були відмовлено. 21 вересня вона звернулася зі скаргою та проханням допомогти до Офісу Президента. Там їй порекомендували звернутися до суду.

1. Хто і на який вид соціального забезпечення може претендувати в даному випадку?

2. В який державний орган необхідно звернутися Тищенко?

3. Яким чином оскаржуються рішення Пенсійного фонду України?

Завдання 38. Підготуйте реферати за наступними темами:

1. Особливості набуття статусу учасника бойових дій у період дії воєнного стану в районах ведення воєнних (бойових) дій або на тимчасово окупованих територіях.

2. Учасниками бойових дій.

3. Особи, які належать до учасників війни.

4. Сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни.

5. Сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України.

6. Особи, які мають право на пенсії на рівні з військовослужбовцями строкової служби та членами їх сімей.

Завдання 39. Стогній, який є особою з інвалідністю 1 групи та постійно проживає в Україні, звернувся до органу соціального захисту про направлення його для проходження курсу реабілітації. Йому відмовили, оскільки він є громадянином Польщі. Крім того, в своїй заяві Стогній не вказав, яких конкретно заходів реабілітації він потребує, і не надав відповідних документів.

1. Чи має право Стогній пройти курс реабілітації в Україні?

2. Який порядок направлення на проходження курсу реабілітації?

3. Які види реабілітації осіб з інвалідністю передбачено чинним законодавством України?

Завдання 40. Громадянин Петренко Володимир Іванович – учасник бойових дій, який пройшов службу в зоні проведення операції об'єднаних сил. Він звернувся до місцевого управління соціального захисту населення з заявою про присвоєння статусу ветерана війни та отримання пільг і соціальних гарантій, передбачених законодавством для таких осіб. Під час розгляду його документів посадова особа повідомила, що частина пільг можлива лише після підтвердження певних медичних показників та оформлення довідки про безкоштовне медичне забезпечення. Петренко хоче з'ясувати свої права та порядок отримання всіх передбачених соціальних гарантій.

1. Хто має право на присвоєння статусу ветерана війни?

2. Які соціальні пільги та гарантії передбачені законодавством для ветеранів війни?

3. Які документи необхідно подати для отримання статусу та пільг?

4. Яким чином державні органи контролюють підтвердження прав на пільги ветеранів війни?

5. Чи можна оскаржити відмову у присвоєнні статусу або виплаті пільг? Якщо так, у якому порядку?

Завдання 41. Одинокий пенсіонер Борох, якому виповнилося 86 років,

звернувся до районного управління соціального захисту населення із запитом про обслуговування його на дому. Під час подання заяви з'ясувалося, що у нього є син, який мешкає в іншому місті, але він не може здійснювати догляд за батьком.

1. Чи має право Борох на отримання соціальних послуг на дому?
2. Які види соціальних послуг йому можуть бути надані?

Завдання 42. Підготуйте реферати за наступними темами:

1. Особливості набуття статусу учасника бойових дій у період дії воєнного стану в районах ведення воєнних (бойових) дій або на тимчасово окупованих територіях
2. Учасниками бойових дій
3. Особи, які належать до учасників війни
4. Сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни
5. Сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України
6. Аналіз проєкту закону «Про ветеранський бізнес»
7. Єдиний державний реєстр ветеранів війни

Завдання 43. Сукупний дохід сім'ї у складі батька, матері, трьох дітей (4, 7 і 10 років) складає 48300 грн. Одна з них є дитиною з інвалідністю з дитинства. Сім'я переїхала з м. Харків, всі члени родини оформили довідку ВПО. Чи має право сім'я на допомогу на житло, що отримують ВПО.

1. Чи є ця сім'я малозабезпеченою?
2. Чи виникає в неї право на державну соціальну допомогу?
3. Що враховується при обчисленні сукупного доходу?

Завдання 44. Громадянка Козак Галина Петрівна втратила чоловіка, який загинув під час виконання бойового завдання в зоні бойових дій в районі міста Краматорськ Донецької області. Вона звернулася до місцевого управління соціального захисту населення з проханням про призначення компенсації та одноразової допомоги, передбаченої законодавством для родин загиблих військовослужбовців. Під час розгляду її документів посадова особа повідомила, що компенсація та допомога надаються лише після підтвердження всіх необхідних документів, включаючи свідоцтво про смерть, документи про службу чоловіка, а також довідку з військової частини. Галина Петрівна хоче з'ясувати, які виплати та пільги вона може отримати та у який строк.

1. Які державні компенсації та соціальні виплати передбачені для родин загиблих учасників українсько-російської війни?
2. Які документи необхідно подати для отримання компенсації та одноразової допомоги?
3. Який орган відповідає за призначення та виплату компенсацій?
4. У який строк зазвичай надаються виплати родинам загиблих?
5. Чи можна оскаржити відмову у призначенні виплат, і який порядок оскарження передбачено законодавством?

Завдання 45. Громадянка Литвиненко Оксана Миколаївна втратила чоловіка, який загинув під час бойових дій на території України. Вона звернулася до місцевого управління соціального захисту населення із заявою про отримання:

- одноразової грошової допомоги родині загиблого;
- щомісячної компенсаційної виплати;
- пільг на оплату житлово-комунальних послуг;
- пільги на навчання дітей.

1. Які соціальні виплати та компенсації передбачені законодавством України для родин загиблих військовослужбовців?

2. Які документи необхідно подати для призначення одноразової допомоги та щомісячної компенсації?
3. Який орган державної влади відповідає за призначення цих виплат?
4. Які пільги та соціальні гарантії можуть отримати діти загиблого?

Завдання 46. Громадянка Шевченко Наталія Іванівна звернулася до місцевого управління соціального захисту населення з проханням про призначення компенсації для родини її чоловіка, який зник безвісти під час бойових дій на території України.

Посадова особа повідомила, що для призначення виплат необхідно надати: офіційні документи, що підтверджують статус зниклого безвісти; свідоцтво про шлюб та народження дітей; довідки з військової частини та органів, які встановлюють обставини зникнення. Наталія Іванівна хоче з'ясувати, які виплати та пільги їй належать та в який строк вони можуть бути надані.

Які соціальні виплати та компенсації передбачені для родин осіб, що зникли безвісти під час бойових дій?

1. Які документи необхідно подати для отримання компенсації та пільг?
2. Який орган державної влади відповідає за призначення цих виплат?
3. Які права та пільги можуть отримати діти зниклого безвісти?
4. Чи можна оскаржити відмову у призначенні виплат і який порядок оскарження передбачено законодавством?

Завдання 47. Підготуйте реферати за наступними темами:

1. Система реінтеграції бездомних осіб і безпритульних дітей.
2. Повноваження суб'єктів соціального патронажу.
3. Соціальна реабілітація осіб, які постраждали від воєнних дій.
4. Характеристика проекту закону «Про соціальний захист осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій, збройної агресії або збройного конфлікту».

Завдання 48. Громадянка Ковальчук Ірина Петрівна втратила чоловіка, який загинув під час виконання службових обов'язків у зоні бойових дій на території України. Вона звернулася до місцевого управління соціального захисту населення з проханням про призначення компенсації на витрати, пов'язані з похованням чоловіка.

Посадова особа повідомила, що компенсація надається після подання таких документів: свідоцтво про смерть; документи, що підтверджують службу загиблого; рахунки або чеки, що підтверджують витрати на поховання; документи родинного зв'язку (свідоцтво про шлюб, паспорт).

Ірина Петрівна хоче з'ясувати розмір виплати, строки отримання та всі соціальні гарантії, пов'язані з похованням військового.

1. Які виплати та компенсації передбачені родині загиблого військового на поховання?
2. Які документи необхідно подати для отримання компенсації?
3. Який орган державної влади відповідає за призначення цих виплат?
4. У який строк зазвичай надаються кошти на поховання?
5. Чи можна оскаржити відмову у призначенні виплат, і який порядок оскарження передбачено законодавством?

Завдання 49. Складіть порівняльну таблицю, у якій необхідно показати відмінності та спільні риси між статусами учасника бойових дій та ветераном війни у сфері соціального забезпечення за такими показниками: підстави для присвоєння статусу; орган, що присвоює статус; соціальні гарантії та пільги; документи, на підставі яких присвоюють статус; документи, які підтверджують статус; право на відпочинок та санаторно-курортне лікування; медичне забезпечення та реабілітація; інші показники.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування.
2. Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування та його завдання.
3. Право громадян на забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.
4. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування.
5. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
6. Суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування.
7. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню.
8. Страховий стаж згідно чинного законодавства.
9. Нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.
10. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та визначення його розміру.
11. Особи, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
12. Право громадян на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
13. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
14. Обчислення страхового стажу.
15. Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та тривалість її виплати.
16. Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності.
17. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності.
18. Умови надання і тривалість виплати допомоги по вагітності та пологах.
19. Розмір допомоги по вагітності та пологах.
20. Право на допомогу на поховання.
21. Документи, необхідні для призначення матеріального забезпечення за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
22. Особи, які підлягають страхуванню від нещасного випадку.
23. Визначення ступеня втрати працездатності потерпілим.
24. Тимчасове переведення потерпілого на легшу, нижчеоплачувану роботу.
25. Страхові виплати потерпілому під час його професійної реабілітації.
26. Право на страхові виплати в разі смерті потерпілого.
27. Щомісячні страхові виплати та інші витрати на відшкодування шкоди.
28. Документи для розгляду справ про страхові виплати.
29. Припинення страхових виплат і надання соціальних послуг.
30. Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
31. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні.
32. Суб'єкти системи пенсійного забезпечення в Україні.
33. Законодавство про пенсійне забезпечення в Україні.
34. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
35. Право громадян України на отримання пенсійних виплат та соціальних послуг.
36. Види пенсійних виплат і соціальних послуг.
37. Право вибору пенсійних виплат.
38. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.
39. Добровільна участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
40. Припинення участі в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
41. Страхувальники в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

42. Умови призначення пенсії за віком.
43. Мінімальний розмір пенсії за віком.
44. Умови призначення пенсії по інвалідності.
45. Групи інвалідності згідно чинного законодавства.
46. Страховий стаж, необхідний для призначення пенсії по інвалідності.
47. Розмір пенсії по інвалідності.
48. Період, на який призначається пенсія по інвалідності.
49. Строк виплати пенсії по інвалідності в разі зміни групи інвалідності або відновлення працездатності.
50. Умови призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника.
51. Розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника.
52. Період, на який призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника. Зміна розміру пенсії.
53. Виплати (доходи), що враховуються в заробітну плату (дохід) застрахованої особи для обчислення пенсії.
54. Індксація та перерахунок пенсій.
55. Порядок звернення за призначенням (перерахунком) пенсії.
56. Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсії.
57. Виплата пенсії. Виплата пенсії особам, які перебувають на повному державному утриманні.
58. Припинення та поновлення виплати пенсії.
59. Поняття і сутність накопичувальної системи пенсійного страхування.
60. Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування.
61. Джерела формування накопичувальної системи пенсійного страхування та використання її коштів.
62. Види пенсійних виплат за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування.
63. Порядок укладення та оплати договору страхування довічної пенсії.
64. Умови та порядок отримання одноразової виплати.
65. Види довічних пенсій.
66. Пенсія за віком на пільгових умовах та за вислугу років для окремих категорій працівників.
67. Особи, які мають право на призначення дострокової пенсії за віком.
68. Відповідальність страхувальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб.
69. Відповідальність Пенсійного фонду, його органів та посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
70. Юридична відповідальність організації і установ, що здійснюють виплату і доставку пенсій.
71. Відповідальність страхової організації.
72. Гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб.
73. Принципи страхування на випадок безробіття.
74. Законодавство про страхування на випадок безробіття.
75. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття.
76. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги.
77. Види забезпечення та соціальні послуги.
78. Обчислення страхового стажу.
79. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю.
80. Розмір допомоги по безробіттю.
81. Припинення, відкладення виплат матеріального забезпечення на випадок безробіття та скорочення їх тривалості.
82. Права, обов'язки та відповідальність у сфері державного соціального страхування

на випадок безробіття.

83. Поняття та загальна характеристика соціальних допомог.
84. Класифікація соціальних допомог.
85. Правовідносини з приводу забезпечення соціальними допомогами.
86. Принципи права соціальної допомоги.
87. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт для визначення права на призначення соціальної допомоги та її розміру.
88. Методика обчислення сукупного доходу сім'ї.
89. Загальна характеристика державних соціальних допомог сім'ям з дітьми.
90. Порядок призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми.
91. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами.
92. Допомога при народженні дитини. Пакунок малюка.
93. Допомога при усиновленні дитини. Допомога на дітей, яким встановлено опіку чи піклування. 6. Допомога на дітей одиноким матерям.
94. Документи для призначення державної допомоги сім'ям з дітьми: порядок подання і строки розгляду.
95. Соціальні виплати дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування.
96. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
97. Правове регулювання медичної допомоги.
98. Основи законодавства України про охорону здоров'я.
99. Ознаки та види медичної допомоги. Екстрена медична допомога.
100. Основні завданнями системи екстреної медичної допомоги.
101. Оцінювання повсякденного функціонування особи.
102. Первинна медична допомога. Основні завдання НСЗУ згідно чинного законодавства.
102. Порядок надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги.
104. Третинна (високоспеціалізована) медична допомога та порядок надання.
105. Особливості організації медичного обслуговування за направленням.
106. Паліативна медична допомога.
107. Основні заходи, що становлять зміст паліативної допомоги.
108. Загальні засади медичної реабілітації.
109. Порядок забезпечення населення лікарськими засобами.
110. Порядок забезпечення населення медико-технічними засобами реабілітації.
111. Медичне страхування в Україні.
112. Сутність і співвідношення категорійних понять «соціальне обслуговування» та «соціальні послуги».
113. Поняття права соціального обслуговування, його предмет та система.
114. Правовідносини у сфері соціального обслуговування.
115. Система надання соціальних послуг.
116. Порядок надання соціальних послуг.
117. Фінансова основа соціальних послуг в Україні.
118. Основні завдання законодавства України з питань реабілітації осіб з інвалідністю.
119. Реалізація державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю.
120. Структура системи реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю.
121. Типи реабілітаційних установ.
122. Організація реабілітаційного процесу.
123. Організація медичного обслуговування в реабілітаційних установах.
124. Організація психологічної підтримки в реабілітаційних установах.
125. Організація харчування в реабілітаційних установах.
126. Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю.
127. Засоби реабілітації осіб з інвалідністю.
128. Учасники реабілітаційного процесу: їх права та обов'язки.

129. Організація діяльності з надання соціальних послуг сім'ям, дітям та молоді.
132. Програми допомоги малозабезпеченим сім'ям.
131. Служба у справах дітей. Центр захисту прав дітей.
132. Усиновлення, встановлення опіки (піклування) і передача дітей до прийомної сім'ї.
133. Правові основи соціальної роботи щодо попередження насильства в сім'ї.
134. Соціальне обслуговування осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах.
135. Загально-правові засади соціального захисту ветеранів та військовослужбовців.
136. Соціальні права військовослужбовців.
137. Особливості пенсійного забезпечення військовослужбовців, звільнених з військової служби (мобілізованих).
138. Види соціальної допомоги та пільг військовослужбовців та членів їх сімей.
139. Пільги на житлово-комунальні послуги.
140. Засади ветеранської політики в Україні.
141. Правове забезпечення реабілітації ветеранів.
142. Підтримка ветеранського бізнесу (соціальне підприємництво).
143. Центри підтримки ветеранів, ветеранські простори (хаби).
144. Соціальні послуги для військовополонених, цивільних заручників та членів їх сімей.
145. Соціальне обслуговування бездомних громадян і безпритульних.
146. Соціальні послуги, що надаються особам, які відбувають чи відбули покарання у вигляді обмеження волі або позбавлення волі.
147. Соціальна реабілітація осіб, які постраждали від терористичного акту.
148. Правові засади надання соціальних послуг біженцям та особам, які потребують додаткового або тимчасового захисту.
149. Статус внутрішньо-переміщеної особи.
150. Державна допомога ВПО згідно чинного законодавства.
151. Правова регламентація ритуального обслуговування населення.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Система оцінювання знань здобувача освіти з виконання самостійної роботи здійснюється шляхом проведення кредитно-модульних контрольних заходів, які включають:

Форма контролю	Форма представлення	Об'єкти контролю	Результат
Оцінювання результатів виконання самостійної роботи	письмова та/або електронній формі відповідно до рекомендованих вказівок та пропонованого варіанту	Пізнавальна діяльність, їх творчість, аналітичність, критичність і самостійність; формування навичок первинної обробки інформації, роботи із документами; уміння узагальнювати та інтегрувати отриману інформацію; робота із першоджерелами; рівень оволодіння навичками самостійної роботи тощо	Оцінка за 100-бальною шкалою згідно з критеріями виконання теоретичного або практичного завдання

КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Видами оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти є поточний та підсумковий контроль. 100 балів може отримати здобувач освіти за виконання конкретних завдань за кожним із видів контролю.

Перед початком вивчення навчальної дисципліни здобувача освіти повинні ознайомити із тривалістю вивчення навчального матеріалу (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт, термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Поточний контроль – оцінювання роботи здобувача освіти під час проведення аудиторних занять, тематичних робіт, самостійної роботи (оцінюється в балах, максимальний – 100 балів).

Об'єкт поточного контролю – процес встановлення рівня досягнень програмних результатів в оволодінні змістом предмету, уміннями та навичками.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі вивчення тем навчальної дисципліни. Його основними завданнями є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Критерії оцінки теоретичних завдань:

90–100 балів отримує здобувач освіти, який повно та ґрунтовно розкриває теоретичне питання; вільно висловлює власні думки і відчуття; визначає програму особистої пізнавальної діяльності; самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; переконливо аргументує відповіді на додаткові питання;

85–89 балів отримує здобувач освіти, який розкрив теоретичне питання з неточностями; припускається окремих незначних помилок, але самостійно виправляє їх; оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; обґрунтовує та аргументує свою думку;

75–84 балів отримує здобувач освіти, який відтворює значну частину теоретичного матеріалу; виявляє знання і розуміння основних положень; припускається помилок, серед яких є суттєві, виправляє їх з допомогою викладача; неповно обґрунтовує власну думку;

65–74 балів отримує здобувач освіти, який правильно визначає сутність питання, але недостатньо або поверхнево розкриває більшість його окремих положень і допускає при цьому помилки, які частково впливають на загальне розуміння проблеми;

60–64 балів отримує здобувач освіти, який володіє теоретичним матеріалом на рівні фрагментів, що становлять незначну його частину; частково та поверхнево розкриває лише

окремі положення питання; допускає значних суттєвих помилок, котрі значно вплинули на загальне розуміння проблеми;

35–59 балів отримує здобувач освіти, який володіє теоретичним матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями; не дає відповіді на додаткові питання (навіть з допомогою викладача);

0–34 балів отримує здобувач освіти, який володіє теоретичним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів або взагалі не дає відповіді на питання.

Критерії оцінки практичних завдань:

90–100 балів отримує здобувач освіти, який застосовує системні знання практичного матеріалу, передбачені навчальною програмою;

85–89 балів отримує здобувач освіти, який застосовує узагальнені знання практичного матеріалу, передбачені навчальною програмою;

75–84 балів отримує здобувач освіти, який виконує практичні завдання в цілому правильно, але з незначними неточностями;

65–74 балів отримує здобувач освіти, який припускається помилок через недостатнє розуміння програмного матеріалу;

60–64 балів отримує здобувач освіти, який припускається значних помилок; виконання завдань викликає значні труднощі; потребує допомоги викладача;

35–59 балів отримує здобувач освіти, який має фрагментарні знання щодо виконання практичного завдання.

0–34 балів отримує здобувач освіти, який не може виконати практичні завдання.

Критерії оцінки тестових завдань:

90–100 балів отримує здобувач освіти, який вирішив більше, чим 90% із запропонованого набору тестових завдань;

85–89 балів отримує здобувач освіти, який вирішив 85-89% із запропонованого набору тестових завдань різного рівня складності;

75–84 балів отримує здобувач освіти, який вирішив 75-84% із запропонованого набору тестових завдань різного рівня складності;

65–74 балів отримує здобувач освіти, який вирішив 65-74% із запропонованого набору тестових завдань різного рівня складності;

60–64 балів отримує здобувач освіти, який вирішив 60-64% із запропонованого набору тестових завдань різного рівня складності;

35–59 балів отримує здобувач освіти, який вирішив 35-59% із запропонованого набору тестових завдань різного рівня складності;

0–34 балів отримує здобувач освіти, який вирішив менше, аніж 34% із запропонованого набору тестових завдань різного рівня складності.

Модульний контроль – це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, винесеного на цей контрольний захід (оцінюється в балах, максимальний – 100 балів). Об'єкт модульного контролю – тестові завдання різного рівня складності.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену у терміни, передбачені графіком освітнього процесу, і оцінюється за 100-бальною шкалою.

Критерії підсумкового оцінювання:

90–100 балів отримує здобувач освіти, який вільно володіє програмним обсягом матеріалу, виявляє і демонструє особисті творчі здібності, вміє самостійно здобувати нові знання, демонструє ґрунтовні знання, вміння та практичні навички; без допомоги вміє викладача знаходити та опрацювати необхідну інформацію, використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, вміє використовувати методи наукового обґрунтування власних рішень, самостійно розкриває власні обдарування й нахили.

85–89 балів отримує здобувач освіти, який вільно володіє програмним обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує завдання (вправи і задачі

тощо) у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна, вміє обґрунтувати на аргументувати свою думку.

75–84 балів отримує здобувач освіти, який вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому, самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати окремі аргументи для підтвердження думок.

65–74 балів отримує здобувач освіти, який відтворює значну частину теоретичного матеріалу, демонструє знання і розуміння основних положень з допомогою викладача може поверхнево відтворювати і аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

60–64 балів отримує здобувач освіти, який володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні або володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

35–59 балів отримує здобувач освіти, який володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

0–34 балів отримує здобувач освіти, який володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЛНТУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Право соціального забезпечення в Україні» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль (IV семестр)

	Поточний контроль	Модульний контроль		Заліковий модуль 4 (оцінка за КППЗ)	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка
	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3		залік	
Вагові коефіцієнти	40%	25%	25%	10%	-	100%
Максимальна кількість балів (за 100-бальною шкалою)	100	100	100	100	-	100

Модуль (V семестр)

	Поточний контроль	Модульний контроль		Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка
	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Екзамен	
Вагові коефіцієнти	40%	30%	30%	-	100%
Максимальна кількість балів (за 100-бальною шкалою)	100	100	100	-	100

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Основні джерела

1.1 Законодавчі акти України:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
2. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
3. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
4. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07. 1999 року №966-XIV: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
5. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії: закон України від 05.10 2000 №2017-III : URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
6. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18.05.2004 № 1727-IV URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
7. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 № 2109-III URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
8. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 № 1768-III URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
9. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 № 2811-XII URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
10. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 № 2342-IV: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон від 23.09.1999 № 1105- XIV URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
12. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 № 1533-III. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
14. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
15. Про поховання та похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
16. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000 № 1489- III URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
17. Про протидію поширення хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ: Закон України від 12.12.1991 № 1972-XII URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
18. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 № 796-XII URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
19. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06. 2003 року № 2229-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>
20. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI

URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>

21. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>

22. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>

1.2. Навчальна література:

21. Боднарук М.І., Орловський О.Я., Бурка А.В. Право соціального захисту: навч.-метод. посібник / М.І. Боднарук, О.Я. Орловський, А.В. Бурка. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 184с.

22. Боднарук М. І. Право соціального страхування: навч.-метод. посіб. / М.І. Боднарук, А. В. Бурка; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: ЧНУ ім Ю. Федьковича: Рута, 2025. 139 с.

23. Бутинська Р.Я. Проблеми трудового права та соціального захисту: навчальний посібник / Р.Я. Бутинська. Львів: 2023. 288 с.

24. Медичне право : підручник / за заг. ред. : С. Б. Булеци, М. В. Менджул ; рец. : С. Д. Гринько, Я. В. Лазур, В. В. Надьон. – Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2021. – 720 с.

25. Право соціального забезпечення : навчальні посібники / Г.І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К.В. Бориченко, В.С. Тарасенко, Є. В. Краснов, О.С. Щукін, А. О. Гудзь, О.В. Корнілова; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.16223>

26. Право соціального захисту: навч.-метод. посібник. / М.І. Боднарук, О.Я. Орловський, А.В. Бурка. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 184 с.

27. Право соціального захисту : навч. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право», спец. 081 «Право» [Електронне видання] / Г.І. Чанишева, І.В. Лагутіна, К. В. Бориченко [та ін.] ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2024. 202 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.27519>

28. Соціальне забезпечення в Україні: навч. посібник / кол. авторів; за ред. А.Я. Кузнєцової, З. Е. Скринник, Л. К. Семів. Львів: Університет банківської справи, 2021. 547 с.

29. Соціальне забезпечення в Україні: навчальний посібник / В.П. Мельник, З.Е. Скринник, І.В. Жеребило, З.М. Комаринська, Н.Ю. Олійник, Л.К. Семів, О.Р. Сватюк; за наук. ред. В.П. Мельника, З. Е. Скринник. Видання друге, доповнене і перероблене. – Електронне видання. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 612 с.

30. Чеховська І. В. Медичне право України: навчальн. посіб. / І.В. Чеховська.: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

2. Допоміжні джерела:

31. Боднарчук О.Г. Теоретична сутність понять «соціальний захист» та «соціальне забезпечення»: окремі дискусійні питання // Юридичний науковий електронний журнал, № 4/2020. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2020/24.pdf

32. Вознюк Н.І. Право соціального захисту: збірник тестів. . Луцьк, 2024. 120 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/25086/1/VozniukN_social_prot_test.pdf

33. Ганич О.А. Забезпечення права на освіту під час воєнного стану в Україні / О.А. Ганич, О.В. Щербакова // Збірник матеріалів ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої тижню права «Публічне управління: про-ведення реформи в Україні» (Луцьк, 9 грудня 2022р.) – ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» [редкол.: С.В. Подкопа-єв та ін.]; Луцьк, 2022. С. 86-92. URL: <https://donntu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/zbirnyk-09-hrudnya-2022-1.pdf>

34. Ганич О.А. Реформування системи соціального забезпечення України в умовах євроінтеграційних процесів / О.А. Ганич, Т.В. Шинкарук // Публічне

управління: проведення реформи в Україні. Матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої тижню права, 10 грудня 2025. Збірник тез доповідей. Дрогобич: ДВНЗ «ДонНТУ», 2025. С. 34-39. URL: <https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/2668>

35. Данилюк О. І. Організація соціальних послуг в умовах війни / О.І. Данилюк, Л.А. Олексієнко, Р. П. Підлипна. Науковий погляд: економіка та управління. 2023. №1 (81). С. 150-155.

36. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Офіц. вісн. України. 2008. № 93. Ст. 3103.

37. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text

38. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 4 листопада 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

39. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

40. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1965 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text

41. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: прийнятий резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043

42. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

43. Павлюк Т. Середницька Л. Соціальні послуги та соціальна підтримка внутрішньо переміщеним особам в умовах війни. Економіка та суспільство. 2023. №50. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2370/229>

44. Петросян К. Принципи права соціального забезпечення в контексті розвитку права соціального забезпечення як цілісної галузі // Центральноросійський вісник права та публічного управління. №3, 2023. С. 54-61.

44. Право соціального забезпечення в Україні [Текст]: методичні вказівки до виконання курсової роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Соціальне забезпечення» галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» денної та заочної форм навчання / уклад. О.А. Ганич, Луцьк: ЛНТУ, 2025 33 с. URL: <https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/1097>

45. Право соціального забезпечення в Україні [Текст]: методичні вказівки до виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» денної та заочн. форм навчання / уклад. О.А. Ганич. Луцьк : Луцький НТУ, 2026. 57 с. / URL: <https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/2763>

46. Пундор Ю.О. Про правовий і соціальний захист осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом // Державотворчі процеси в Україні: реалії сьогодення: Тези доповідей за матеріал. II Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 30 квітня 2025 року) / відп. ред. В.В. Аніщук, С.Г. Зицик Луцьк: ІВВ ЛНТУ, 2025. С.66-71.

47. Черезова Т.О. Форми реалізації соціальних прав засудженими до позбавлення волі: деякі питання юридичної конструкції // Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 4 (51), 2023. С. 37-45.

48. Сівков С.В. Актуальні питання державної політики щодо ветеранів війни //

Наукові записки. Серія: Право. № 17, 2024. С. 246-251.

49. Щербюк Н.Ю. Міжнародні і національні аспекти генези права на достатній життєвий рівень в праві соціального забезпечення. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. №8. С.160-162. URL: http://lsej.org.ua/8_2021/38.pdf

50. Щербюк Н.Ю. Міжнародна співпраця у сфері соціального забезпечення в умовах агресії росії проти України. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №7. С. 201-205.

Інформаційні ресурси:

1. Дія. Державні послуги онлайн. URL: <https://diia.gov.ua/>
2. Електронний освітній портал Луцького НТУ URL: <http://mdl.lntu.edu.ua/>
3. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
4. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
5. Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України URL: <http://kmu.gov.ua>
6. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu/>
7. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини. URL: <http://www.echr.coe.int/echr/>
8. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>

Право соціального забезпечення в Україні [Текст]: методичні вказівки до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» денної та заочн. форм навчання / уклад. О.А. ГАНИЧ. Луцьк : Луцький НТУ, 2026. 56 с.

Комп'ютерний набір
Редактор

О.А. ГАНИЧ
О.А. ГАНИЧ

Підп. до друку «__» _____ 2026 р. Формат 60x84/16. Папір офс.
Гарн. Таймс. Ум. друк. арк. 3,73.
Тираж прим.

Відділ іміджу та промоції
Луцького національного технічного університету
43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75
Друк – ВІП ЛНТУ